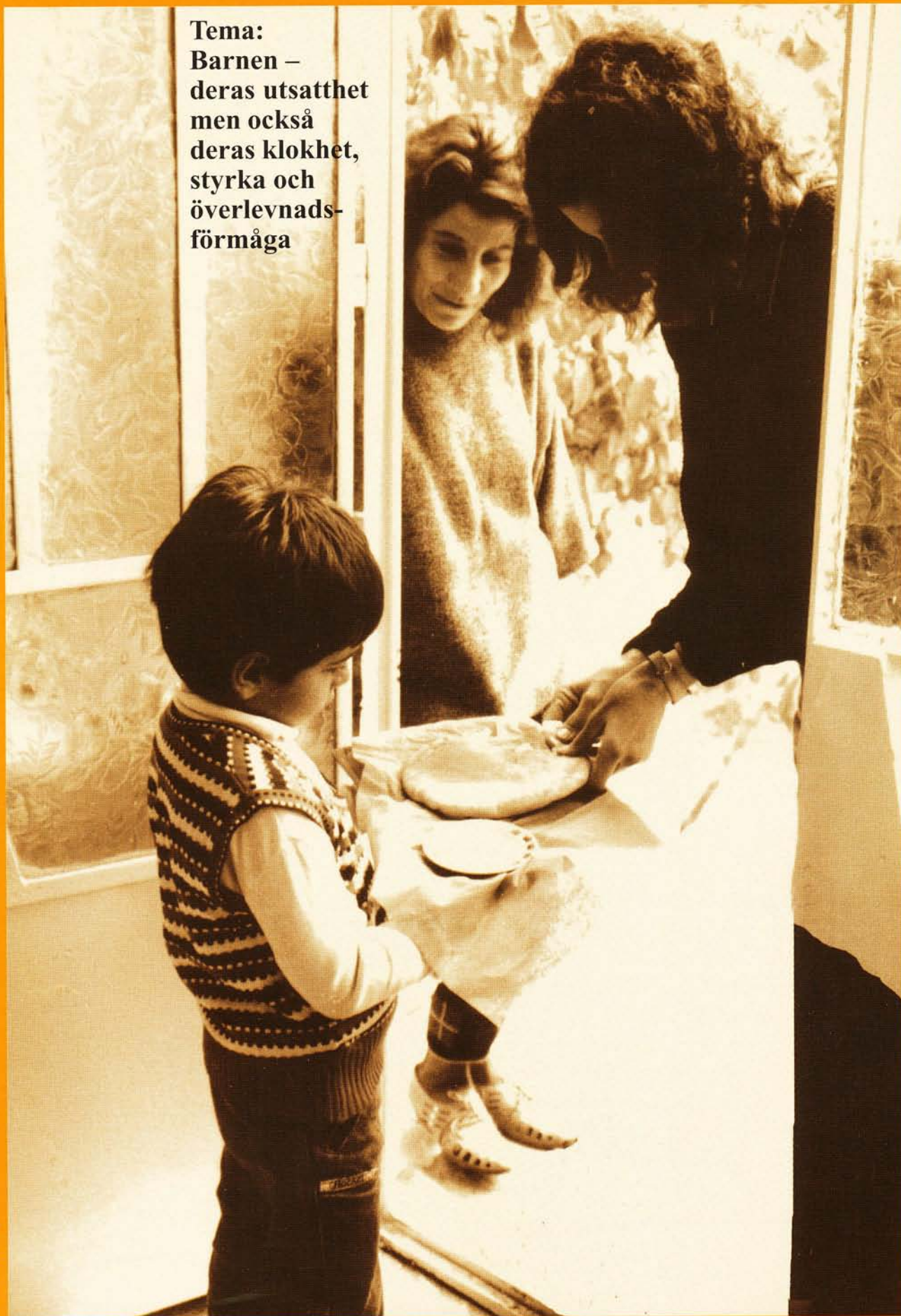

Vi Mänskor

Tema:
Barnen –
deras utsatthet
men också
deras klokhet,
styrka och
överlevnads-
förmåga

Vi Mänskor

Nummer 3-4 2006

Utgges av Svenska
Kvinnors Vänsterförbund

Redaktionsadress:

Vi Mänskor
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg
Tel/Fax 031-14 40 28
e-post: vimanskor@telia.com
PG: 90 24-1

Ansvarig utgivare:

Evy Hagman

Redaktör:

Marie-Louise Carlberg

Lay-out:

Marie-Louise Carlberg

Redaktion:

Elly Engstedt
Erni Friholt
Caroline Runesdotter
Marie-Louise Carlberg

Omslag:

Bröd och salt – välkomna!
En pojke på dagis i Ramallah
Foto: Marie-Louise Carlberg

Skriv till oss!

Vi välkomnar alla bidrag,
men kan tyvärr inte betala
några arvoden.

Nästa nummer: mars 2007

Manusstopp: 15 januari 2007

Tryckeri: PR-Offset, Mölndal

Innehåll

Förbanna inte mörkret... Anita Lilburn	sid 4
FN:s konvention om barnets rättigheter	sid 6
Barn under ockupation. Anders Dejke	sid 8
Lyssna NU! Barnens kravlista till politikerna	sid 12
"Jag sa att jag hade en mardröm..."	sid 14
Krig och kärlek i Alfons värld. Tinda Lund-Tengby	sid 16
Megadundershow. Nils Wadström	sid 18
Höns och skelett... Tinda Lund-Tengby	sid 22
Kung Adrian är både stor och liten. Elsa Leth	sid 24
När mamma eller pappa är sjuk. Margareta Taubermann	sid 27
Globalisering i sinnet. Hanna Weber Vernét	sid 28
Tack mödrar - det gjorde ni bra! Elly Engstedt	sid 34
Recensioner. Caroline Runesdotter, Elly Engstedt	sid 36
SKV på bokmässan i Göteborg. Erni Friholt	sid 39

Ledare

Alla vuxna har det gemensamt att vi en gång har varit barn. Blev vi behandlade med värme och med respekt hemma och i skolan? Hur många av oss kan odelat svara JA på den frågan? De erfarenheter och upplevelser vi fick som barn bär vi med oss i en ryggsäck genom livet. För några är det tegelstenar i ryggsäcken. För andra är det lätta skumbollar. Kanske för de allra flesta blandas tegelstenarna med lätta bollar. Ingen kan bortse från den stora betydelse barndomen har varit för oss. Den formar på olika sätt helt eller delvis våra liv.

Välfärdssamhällets successiva framväxt har bidragit till att förbättra barns och vuxnas villkor. Slarvigt sagt kan man säga att när mamma eller pappa mår bra så mår också barnen bra. Många barn i Sverige har det också bra i dag. De bor med vuxna som försöker göra sitt bästa för att ge dem en god tillvaro. De blir behandlade med respekt och lyssnade på. De går i skolor som har plats för alla barn – också de olika. Mobbning förekommer förvisso inte överallt – även om man får känslan av att det är vitt utbredd.

Men tid är en bristvara i dag – och barn behöver tid. SKV tillhör den fåtaliga skara som fortfarande hävdar att 6 timmars arbetsdag borde vara en självklarhet och något som skulle gynna alla barn. Förbättrar man de vuxnas villkor skvätter det över på barnen.

När det i dagarna pratas om a-kassenedskärningar och andra nedmonteringar av välfärden så intervjuar man upprörda och förtvivlade vuxna. Men ingen intervjuar deras barn! Hur känns det som barn att få höra om mammas eller pappas oro inför framtiden. Kanske måste man flytta... Och några julklappar finns det inte pengar till...

Hjälporganisationer som Majblomman har mer än en gång vittnat om den ekonomiska nöd som många barnfamiljer befinner sig i. Visste ni att ungefär var fjärde ensamstående mamma med barn måste ha försörjningsstöd (socialbidrag) för att klara sig? Själv har jag följt en sån familj på nära håll i flera år och har sett vilken kamp det är om varje krona. Det är urgröpande att leva under knapphetens kalla stjärna år ut och år in.

I Sverige har vi inrättat en speciell myndighet, Barnombudsmannen, som ska tillvarata barns och ungas rättigheter. Det är en markering från statens sida att man anser att barn behöver ett extra vakande öga. Vi har i det här numret gjort en intervju med Lena Nyberg, vår nuvarande Barnombudsman. Om hon fick bestämma så skulle barns inflytande bli bättre på alla områden som rör dem. Kommer det att bli så under 2000-talet tro? Ja, det bestämmer vi alla, du och jag.

Elly Engstedt

*Barn från olika delar av Bagdad trotsar riskerna
med att vistas utomhus för att besöka sitt eget bibliotek*

Förbanna inte mörkret — ett litet ljus i Bagdad!

Efter många års motstånd mot de ekonomiska sanktionerna mot Irak och sedan mot kriget och ockupationen beslöt Svensk-irakiska Solidaritetskommittén (SISK) att söka pengar för något gräsrotsprojekt i Irak. Vi förmodade att en hel del sådana skulle växa upp även under ockupationen – livet går ju trots allt vidare och det civila samhällets behov var och är oändliga. Det spelade nästan ingen roll vad vi sökte för. Men eftersom behovet av böcker, bibliotek, läskunnighet, läsglädje sällan betonades i biståndsdebatten beslöt vi att söka medel för ett barnbibliotek i Bagdad.

I slutet av året 2005 beviljades vi Sida-pengar för detta projekt. Vi köpte böcker från bokförlaget Dar al Muna i Stockholm, ett litet förlag som specialiserat sig på att översätta svensk och anglosaxisk barnlitteratur till arabiska. Medlemmar av projektgruppen reste till Bagdad i februari för ett så kallat uppstartsmöte med den irakiska projektgruppen. Med sig på resan hade de 60 kilo Pippi Långstrump, Bröderna Lejonhjärta, Anne på Grönkulla, Alfons Åberg etc, som överlämnades som en första grundplåt till bokbeståndet. På plats finns sedan en tid också en del arabisk-arabiska barnböcker och det är förstas meningen att det beståndet ska växa. Vi vill ju inte utsätta barnen för kulturimperialism!

Under tiden hade vår samarbetsorganisation i Bagdad, Irakiska Kvinnoförbundet, hittat en lokal i ett etniskt - religiöst blandat område i Bagdad, skaffat möbler, hyllor och datorer och anställt tre personer för att sköta arbetet. I april 2006 öppnades biblioteket. Redan vid invigningen kom barn från olika delar av Bagdad och sedan dess besöker ett tjugo-tal barn biblioteket varje dag.

Projektgrupperna har etablerat ett barnboksbibliotek som fungerar som mötesplats för barn från olika etniska, religiösa och sociala grupper och med sin verksamhet ger barnen tillgång till litteratur och barn- och ungdomskultur. Dessutom ger biblioteket undervisning i datakunskap och anordnar olika kulturella aktiviteter. Bland annat har en utställning med barnens teckningar anordnats med prisutdelning för bästa teckningar och ett samarbete med Filmskolan i Bagdad inletts. Ett par gånger i veckan kommer en musiklärare utifrån och sjunger med barnen.

På många håll i arabvärlden har barnkultur och barnböcker låg status och uppfattas inte som jämbördiga med vuxenlitteratur. Det är heller inte vanligt att ha ett aktivt utbyte med barnen och i undervisningen bejaka och bekräfta deras upplevelser och erfarenheter. Utan utbildning av personalen riskerar en stor del av litteraturens potential att gå förlorad.

Därför är vårt nästa steg att erbjuda en tio dagars workshop för de kvinnor som arbetar på biblioteket, en utbildning som kommer att äga rum i Amman, Jordanien med palestinska utbildare.

På de palestinska områdena har nämligen de senaste tio åren ett liknande projekt genomförts men i mycket större skala.

Även där gav Sida medel i början och Diakonia administrerade projektet. Utbildning av hundratals bibliotekarier och lärare har skett och i dag finns en hel del erfarna lärare på området.

Att till exempel introducera den Aolydiga och självständiga Pippi i en arabisk kultur är inte okontroversiellt! Men barnen älskar henne!

Problemet är som alltid finansiering av projektet. Vi skulle ju helst se att det inte stannade vid ett litet bibliotek i ett begränsat område utan spred sig till skolor och andra städer, som i Palestina.

Barnen i Irak har idag en extremt svår situation. På grund av säkerhetsriskerna vågar vuxna ofta inte gå ut eller släppa ut sina barn. Trots detta kommer varje dag bibliotekspersonalen och barn till biblioteket och det måste nog ses som hjältemodigt!

Det visar också på behovet av en sådan mötesplats där barn från olika grupper får träffas och ha det roligt tillsammans och genom böckerna gå in i andra världar en liten stund, utveckla fantasi och inlevelseförmåga.

Så många fasansfulla nyheter når oss från Irak. Men barnboksbiblioteket i Bagdad är ändå ett litet ljus i mörkret och det finns många fler. Gräsrotsprojekten i landet kämpar på.

*Anita Lilburn
Ordf. SISK*

Palestinska barn är också människor...

Jamil Shgerat från Palestina och hans tre barn betraktar stenhögen som en gång var deras hem. Foto: Roger, EAPPI

Barn är människor med egna rättigheter. De rättigheterna finns samlade i Barnkonventionen. En internationell lag som gäller ALLA barn och ungdomar under 18 år i hela världen.

Barnkonventionen som egentligen heter FN:s konvention om barnets rättigheter fyllde 10 år 1999. När FN:s generalförsamling sade ja till och antog Konventionen om barnets rättigheter i november 1989 betydde det att världens barn för första gången i historien fick en internationell lag till skydd för sina egna mänskliga rättigheter.

Barnkonventionen är unik bland alla internationella fördrag om mänskliga rättigheter. Ingen annan konvention har någonsin undertecknats av så många stater så snabbt. Land efter land har snabbt anslutit sig till den. I dag gäller Barnkonventionen i alla länder i hela världen – utom USA och Somalia. USA har avstått, precis som landet alltid avstår från att underteckna internationella överenskommelser. Somalia har inte kunnat ansluta sig eftersom landet inte haft någon fungerande regering under 1990-talet. Sverige antog Barnkonventionen i september 1990.

Barnkonventionen är en internationell överenskommelse som är folkrättsligt bindande för alla de länder som har godkänt den. Eftersom alla erkänner att barn är människor med egna rättigheter betyder det samtidigt att det är den vuxna världens skyldighet att genomföra och förverkliga barnens rättigheter. De länder som sagt ja till konventionen måste anstränga sig för att genomföra den. Det finns en särskild FN-kommitté för barnets rättigheter som har till uppgift att övervaka och kontrollera att de länder som skrivit under konventionen verkligen anstränger sig till det yttersta för att genomföra den på hemmaplan.

Barnkonventionen slår fast att alla barn och ungdomar under 18 år har samma rättigheter. Rätt att leva och utvecklas. Rätt att växa upp i trygghet och rätt att skyddas mot övergrepp. Alla barn har rätt att respekteras för vad de tycker och tänker.

Barnets rättigheter finns i 41 noggrant formulerade artiklar i Barnkonventionen. Ytterligare 13 artiklar handlar om hur konventionen ska genomföras.

Några av de viktigaste artiklarna:

Artikel 1:

Ett barn, det är varje människa i världen under 18 år.

Artikel 2:

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 4:

De stater som antagit konventionen ska sträva efter att till det yttersta av sina tillgängliga resurser försöka förverkliga barnens rättigheter. När resurserna inte räcker bör man söka lösningar genom internationellt samarbete.

Artikel 6:

Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.

Artikel 9:

Barn som inte bor med båda sina föräldrar ska ha rätt att träffa båda regelbundet.

Artikel 19:

Barn har rätt att skyddas mot fysiskt och psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjas av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Artikel 22:

Flyktingbarn har rätt till skydd och hjälp.

Artikel 23:

Barn med fysiskt eller psykiskt handikapp har rätt till ett fullvärdigt liv och rätt till rehabilitering, speciell vård och utbildning.

Artikel 24:

Varje barn har rätt till hälso- och sjukvård.

Artikel 28:

Varje barn har rätt till gratis grundskoleutbildning.

Artikel 32:

Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot hårt arbete som skadar eller hindrar barnets skolgång och äventyrar dess hälsa.

Artikel 34:

Barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp och mot att utnyttjas i prostitution och pornografi.

Artikel 38:

Inget barn under 15 år får delta i väpnade konflikter. Ingen får värva så unga barn som soldater till väpnade konflikter.

*Barn vid Huwwara checkpoint utanför Nablus.
Foto: Matt Robson, EAPPI*

Barn under ockupation

Det är i den lilla palestinska staden Beit Sahour på Västbanken. Solen skiner, det är varmt och jag tar en promenad på förmiddagen. Då hör jag någon ropa från andra sidan gatan.

– Welcome to our village. Can I help you?

Han är i 12-årsåldern, svarthårig och spenslig. Har pigga ögon. Han håller upp höger hand mot den skarpa solen. Så går han över gatan och frågar mig vart jag skall gå och om han kan hjälpa mig tillrätta. Vi slår följe och går och småpratar. Han heter Ibrahim. Så småningom frågar jag honom varför han inte är i skolan. Då berättar han, att soldaterna hade kommit på morgonen och omringat skolan. De äldre pojkarna kastade sten och soldaterna svarade med att skjuta mot barnen. En pojke blev träffad i foten. Ambulansen kom och barnen skickades hem.

Jag undrar om han får gå i skolan nästa dag, men det vet han inte. Han hoppas det. Vi pratar om vad han vill bli när han blir stor, men han kan inte föreställa sig hur hans framtid kommer att se ut. Vågar inte ha några andra drömmar än att ockupationen skall upphöra. Han tycker att hans liv ser ganska hopplöst ut. Innan vi skiljs ser han mig i ögonen med allvarlig min och ber om ett råd:

– Vad skulle du göra om du var i min situation?

En så vuxen fråga från en 12-åring! Hur skall jag svara?

– Kämpa mot ockupationen med våld eller ickevåld?

– Försök flytta till ett annat land?

– Bli martyr?

Förslagen känns tomma eller omöjliga. Jag vet inte vad jag skall säga. Mitt svar till Ibrahim blir ganska fattigt:

– Jag vet inte vad jag skulle göra, men jag hoppas du får ett bra liv.

Det här mötet skedde för tolv år sedan. Nu är jag tillbaka i regionen. Situationen har blivit betydligt värre. Ibrahim bör vara en bit över tjugo år, om han fortfarande lever. Han har kanske bildat familj och om några år kommer hans son eller dotter att undra:

– Pappa, vad tycker du att jag skall göra?

Barnen drabbas

Israels ockupation av Västbanken sker som vid alla ockupationer med mycket brutala metoder. Det är ett våld som på alla sätt tränger in i barnens vardag.

I israeliska fängelser sitter 267 palestinska barn (juli 2006). Från år 2000 fram till i år har 775 minderåriga dödats av israeliska säkerhetsstyrkor. (*B'tselem – Israeliskt informationscentrum*, www.btselem.org/english/)

Nära hälften av de palestinska barnen har själva upplevt våldet eller blivit vittne till hur en familjemedlem drabbats. En femtedel av de palestinier som dödats vid israeliska militära attacker är barn. (*Rädda Barnen: Nyhetsbrev Västbanken - Gazaremsan 2004-02-23*)

Många palestinska barn har fått se hur deras hus förstörs utan att pappa eller mamma kan göra något åt det. Barnen får bevittna föräldrarnas maktlöshet och förnedring. Att se de vuxna familjemedlemmarnas totala förlamning och vanmakt rycker undan den enda trygghet barnen har. ”Vem skall försvara mig om inte mamma och pappa kan?”

Svenska barn brukar gräla om vems pappa är starkast. En lek som vilar på trygghet och stor tillit till föräldrarna.

– Min pappa är starkare än din!

– Nehej, min är starkare än din!

Den här leken är knappast möjlig för ett barn som sett hur pappa förnedrats av unga israeliska soldater vid en militär checkpoint.

Hinder i rörlighet

Muren som Israel bygger blir nära 70 mil lång. Gränsen mellan Västbanken och Israel är bara drygt 30 mil. Skillnaden beror på att muren inte byggs på gränsen utan skär långt in på palestinsk mark. Det här tillsammans med alla militärposteringar innebär svåra hinder i rörlighet för befolkningen. Vuxna skiljs från sina arbetsplatser, bönder från sina åkrar och barn från sina skolor.

Det blir speciellt svårt för unga flickor. Traditionella normer säger, att flickor inte skall stanna borta över natten. De måste därför pendla fram och tillbaka till sina skolor/

universitet. Svårigheterna att röra sig fritt och de nyckfulla militärposteringarna gör hemresan på kvällen osäker, och eftersom flickorna inte får övernatta på skolorten vågar de inte resa dit. De blir kvar hemma och kan inte genomföra sina studier.

fortsätter på nästa sida

Ung palestinier i Nablus 1988. Segertecken och tårgas. Foto: Marie-Louise Carlberg

Bosättnarflickor i färggranna blusar och långkjolar kastar sten på palestinska flickor som är på väg till skolan. En israelisk soldat ser på.

Foto: Eeva Aura, EAPPI

Hebron

Hebron är en muslimsk stad i södra delen av Västbanken. I innerstaden bor cirka 140 000 palestinier och 400–500 israeliska bosättare. De senare skyddas av 1200 soldater, som tillhör ockupationsarmén.

De palestinska barnen i Hebron har det kanske allra svårast. De är ständigt rädda för bosättarna, bosättarbarnen och för soldaterna. Många av dem har blivit sängvätare och de har stora svårigheter att klara skolan.

Varje morgon går palestinska flickor, som är mellan 5 och 16 år, till flickskolan Cordoba. Vid skolvägen ligger en bosättning och dess invånare utsätter barnen för stenkastning och andra trakasserier. Ofta instrueras de judiska barnen av sina föräldrar att kasta sten på araberna. Stenarna är knytnävsstora. På så sätt utsätts barnen i Hebron för olika sorters övergrepp. De palestinska barnen genom det fysiska våldet och den ständiga rädslan. Bosättarnas barn genom den moraliska deformation som följer med en uppfostran som uppmuntrar dem att angripa andra barn.

Ljudbomber i Gaza

Numera, sedan bosättningsarna tömts, plågas befolkningen i Gaza med så kallade sonic bombs. Det är lågtflygande flygplan, som med ljudbangar under nätterna skrämmar människor. Israels premiärminister Olmert har sagt: ”Tusentals invånare i södra Israel lever i rädsla så jag gav order om att ingen skall kunna sova i Gaza”. Det här drabbar särskilt barnen, som får koncentrationssvårigheter, förlust av aptit, sängvätning och andra störningar. Gaza Community Mental Health Center rapporterar att den skräck ljudbombarna sätter i barnen leder till huvudvärk, magont, andnöd, och andra psykiska effekter. (*B'tselem: "3 July 2006: Sonic bombs constitute collective punishment"*)

Isra

I den lilla byn Yanoun, två mil sydost om Nablus, bor Isra, dotter till Abu och Um Hani. Hon är 12 år och en av den lilla skolans duktigaste elever. Hon är orädd, självsäker och stark. När jag passerar hennes hus en dag inbjuder hon mig till kvällsmat på sin brutna engelska.

– Du komma på middag till oss i kväll.

– Tack ska du ha, men jag måste jobba i kväll.

– Du komma klockan sex och äta middag!

Isra bor i en liten by utanför Nablus. Hon är en mycket intelligent, självständig och stark tjej.

Foto: Anders Dejke

Nu låter det inte som en inbjudan utan mer som en order. Hennes ansiktsuttryck ger inte utrymme för invändningar.

– Tack, Isra, men jag kan komma en annan dag i stället, försöker jag.

– Du komma i kväll, klockan sex.

– Okey! Tack så mycket för inbjudan! Jag kommer.

Man säger inte emot Isra. Jag har förklarat för henne, att hon kommer att bli Palestinas första kvinnliga president. Hon skrattar men säger inte emot. Hon är Palestinas framtid.

Text: Anders Dejke

Anders Dejke är pensionerad folkhögskollärare. Han deltog våren 2006 i ett projekt initierat av Kyrkornas Världsråd. Människor från olika delar av världen befinner sig i Israel och Palestina för att stödja dem som arbetar för en rättvis fred.

Genom detta projekt bodde Anders Dejke i tre månader i den lilla byn Yanoun, ett par mil utanför Nablus på Västbanken. Yanoun är hotad av bosättare som sedan tio år tillbaka belägrar höjderna runt byn. I byn finns ständigt internationell närvaro för att uttrycka solidaritet med invånarna och för att försöka dämpa det värsta våldet.

Det är på ettårsdagen av den första Intifadan som startade i december 1987. Initiativet togs av ungdomar i Gaza, och spreds snabbt till övriga delar av Palestina. Nu var det utgångsförbud, israeliska soldater på taken, tårgasbomber, skjutna barn och vuxna, raider in i palestinska hem, provokationer och terror.

Här tas vi emot med värdighet. En liten pojke på ett dagis i Ramallah bjuder på bröd och salt – en palestinsk sed för att välkomna besökande.

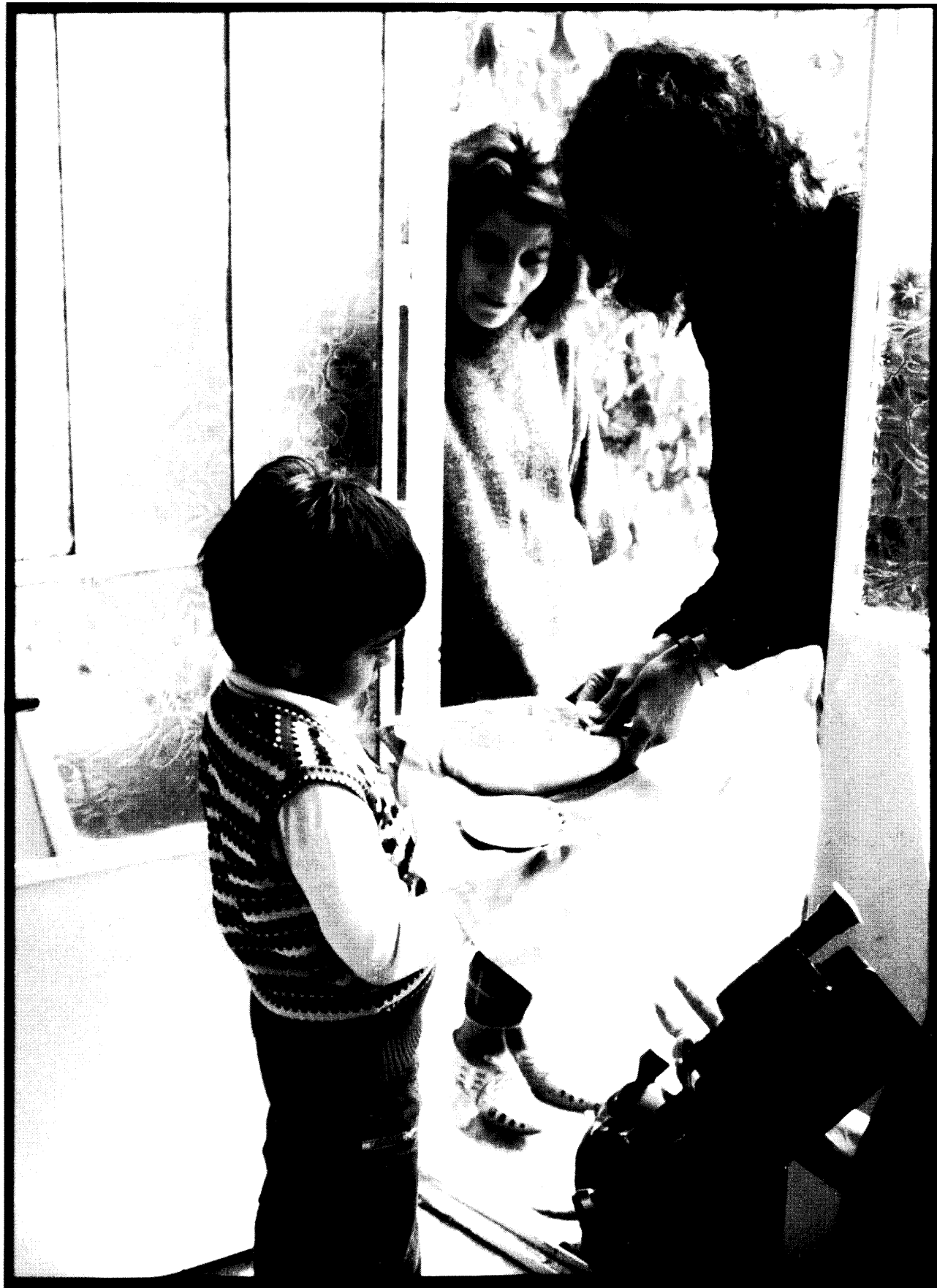

Foto: Marie-Louise Carlberg

Demonstrationståget på väg från Sergels Torg till Riksdagshuset.

Text: Kamratposten. Foto: Malin Bäcklund, Kamratposten

Lyssna NU!

Den 17 september gick Sveriges vuxna till val. Men det är bara de som är över 18 år som får rösta. Nu är det de ungas tur att höja sin röst.

Därför var temat för Årets gallsrik "Lyssna NU". Budskapet är att alla Sveriges nyvalda politiker direkt ska börja lyssna på unga och respektera barns åsikter och behov.

Inför valet 2006 skickade Kamratposten ut en enkätundersökning till 2000 slumpvis utvalda skolor i hela landet. Vi riktade oss främst till elever i årskurs 6.

De ombads att diskutera vilka politiska frågor som var viktigast för dem valåret 2006. Klasserna skulle sedan enas kring fem sådana punkter, som de rapporterade till KP.

Redaktionen hade gett 10 förslag på ämnen som skulle kunna fungera som en utgångspunkt för diskussionen, men eleverna uppmanades att byta ut dessa mot egna förslag. 3 780 barn svarade.

Nedräkning mot skriket. Foto: Malin Bäcklund

Ett öronbedövande skrik. Foto: Malin Bäcklund

Kamratpostens chefredaktör Ola Lindholm överlämnar de ungas kravlista till moderaternas partisekreterare Per Schlingmann. Foto: Malin Bäcklund

Den 3 oktober, Internationella barndagen, tågade 500 sjätteklassare till Riksdagshuset för att överlämna kravlistan till statsminister Fredrik Reinfeldt, som tyvärr inte hade tid att själv ta emot den.

Årets gallsrik var det tredje i ordningen. 2004 handlade det om vuxna som fuskar med demokratin och beslutar saker utan att fråga barnen, trots att de lovat att göra det.

2005 års gallsrik gällde mobbning. Tusentals av Kamratpostens läsare över hela Sverige har deltagit varje år.

Här presenteras de fem punkter som kom i topp. Vi vill nu uppmana regeringen att ta extra hänsyn till dessa, å Sveriges sjätteklassares vägnar.

Här finns också ytterligare 25 frågor som vi upplevde som viktiga för en stor del av dem som svarade på undersökningen.

De fem viktigaste kraven:

1. Miljön måste bli bättre. Stoppa växthuseffekten!
2. Stoppa mobbningen överallt – inte bara i skolan!
3. Förbättra jämställdheten mellan killar och tjejer!
4. Låt flyktingbarnen få stanna i Sverige!
5. Det behövs bättre datorer i skolan!

25 ytterligare starka röster från KP:s undersökning

6. Fixa strängare regler mot djurplågeri!
7. Mer gymna på skolschemat!
8. Låt fler små skolor finnas kvar – lägg inte ner dem!
9. Bort med alla brott och mord!

10. Politiker borde få lägre lön!
11. Vi vill ha renare skoltoa!
12. Alla fritidsaktiviteter borde vara gratis för alla upp till 15 år!
13. Bättre skolmat, tack. Ingen färdigmat!
14. Inför flexitid i skolan!
15. Bygg fritidsgårdar!
16. Man borde få komma ut och jobba efter sexan!
17. Inför kortare skoldagar!
18. Förbjud fulla vuxna!
19. Ge betyg från sexan!
20. Ge oss mer pengar till utflykter i skolan!
21. Fixa fred på jorden!
22. Mer hemarbete i skolan, helst en dag i veckan!
23. Inför skoluniform!
24. 13-åringar borde få ta körkort för vissa fordon!
25. Skolböckerna är för slitna. Mer pengar till nya nu!
26. Lägg inte ner militären!
27. Låt mobiltelefon vara ok i skolan!
28. Ännu billigare flyg, tåg och bussar för barn och unga!
29. Mer frihet i skolan!
30. Vi vill ha strängare skola!

"Jag sa att jag hade en mardröm"...

heter ett litet häfte. Det ingår i ett studiepaket som också omfattar en animerad dokumentärfilm.

Filmen handlar om barn som kommit till en kvinnojour tillsammans med sina mammor och sina syskon. De har alla varit med om att deras pappor slår och hotar deras mammor.

Fem barn i åldrarna 3° år till 8 år medverkar. De berättar och ritar. De förmedlar sina tankar, känslor och erfarenheter till Lotta Molander på barnjouren.

Studiehäftet bygger på citat och stillbilder ur filmen samt kommentarer av Lotta Molander.

Ljudet till filmen är inspelat på kvinnojouren Alla Kvinnors Hus i Stockholm.

Filmbilderna är tecknade av Robert Nyberg.

Filmen är gjord av Annika Ernst, Eureka.

"Max" 8 år:

"Tre gånger i veckan... så det var jobbigt" (förekom våldet)

Lottas kommentar:

Våldet upprepar sig och förekommer regelbundet. Mellan våldtillfällen är det inte heller lugnt. Barnet går och väntar på när det ska inträffa nästa gång. De går på tå och vaktar och tänker "När händer det igen?", "Varför säger hon så där?" och "Tänk om det händer nu!"

Barnet kan sällan koppla av, utan det upprepade våldet och väntan på nästa gång skapar en inre stress – ett "gå på tå"-liv.

"Viktor" 7 år:

"Nu är jag mest ledsen..."

"Vilma" 5° år:

"...arg!..."

Lottas kommentar:

De här barnens känslor blir sällan eller kanske aldrig bekräftade inom familjen. De vuxnas skuldkänslor gör att föräldrarna tvingar på barnen en annan känsla än den de själva ger uttryck för – "Du uppfattade fel" eller "Pappa menade inte så".

Många vuxna utanför familjen tror i sin välvilja att barnen mår bäst av att deras känslor förminskas och bortförklaras. Ofta beror det på att många vuxna själva inte orkar bära barnens starka känslor. De blir själva rädda. Istället behöver barnen få bekräftelse på att en känsla är rimlig och rätt om man känner den.

"Sofie" 8 år:

"Det märktes väl kanske inte utanpå, men inuti kände jag mig lite ruten".

Lottas kommentar:

Att ha ett samlat yttre är ofta ett försvar man tar till för att inte visa det man innerst inne känner eller bär på. Risken är för stor att man annars inte passar in, att man blir övergiven och ensam. Försvar växer sig ofta väldigt starka och man är inte själv medveten om dem.

Omgivningen uppfattar det dessutom som ett personlighetsdrag. Med ett alltför starkt försvar löper man en stor risk att själv inte kunna utveckla hela relationer.

"Alba" 3° år:

"Han sa fult..."

Lottas kommentar:

Många barn i den här familjesituationen får höra de allra värsta svordomar och tillmälen. Mamman blir ofta kallad "hora" och barnen kallade "horungar". Ord som barn tidigt vet är fula och som de inte själva får använda.

Barn har ofta hög moraluppfattning och vet mycket väl vad som är rätt och fel. Genom de fula ordvalen kränker den vuxne barnen som får svårt att få ihop sin världsbild. Dessutom gör det ont när någon man tycker om gör det som är förbjudet.

"Alba" 3° år:

"Tack, tack så mycket"

Lottas kommentar:

Barn behöver berätta. Även mycket små barn upplever det som en lättnad att få säga till någon vuxen hur det är. Det är inte svårt att få barn att prata om svåra upplevelser.

Det som behövs för att ta hand om mötet med barnen är i första hand mänsklighet och inte så mycket expertkunnande. Om barn blir trodda och respekterade känner de sig avlastade och lättade.

Krig och kärlek i Alfons värld

I 34 år har Gunilla Bergström gjort böcker om Alfons Åberg. Hon har ritat ledsenhet, en pappa som röker pipa och spökrädsla. Nu har Alfons blivit sex år och nyfiken på krig.

Här är Gunilla Bergström, 64 år, och hon är ilsk. På att krig blir till underhållning och på att man kan köpa kamouflagefärgade sparkdräkter till bebisar.

– Vi tycker att våld och krig är ROLIGT, säger hon upprört när hon är på besök i Göteborg.

– Det gör mig så arg och sen blir jag arg för att jag blir arg. Det är ju inte mitt problem, jag borde inte bry mig...

Krigsspel och nöjesvåld

Men det gör hon. I april kom hennes senaste bok, Alfons och soldatpappan, och i den finns, som så ofta i Alfonsböckerna, en vilja att förändra och bearbeta hemskheter.

– Det är så trist för unga idag, det är bara krig, krig, krig. På tv, i spel, i leksakskataloger, överallt. Är det inte skämmigt att det i vår välutvecklade värld finns en miljard-industri som livnär sig på nöjesvåld?

Gunilla är upprörd när hon pratar om allvarliga saker. Ögonen smalnar, rynkorna krig munnen djupnar.

– Men det finns så mycket annat också och det vill jag att barn och vuxna ska komma ihåg.

Handlar inte om krig

I Alfons och soldatpappan har Alfons en ny kompis, Hamdi, och hans pappa har varit soldat i ett riktigt krig, i sitt förra land. Boken har därför blivit stämplad som en bok som handlar om krig.

– Men det gör den inte ALLS! utbrister Gunilla och snörper lite på munnen, den handlar om barnens undran om krig och om kärlek. Hamdis pappa bryr sig verkligen om barnen, startar fotbollslag och lever som han lär. Det handlar den om. Inte om krig, säger hon.

– Jag skrev boken som en ynkelig liten protest mot nöjesvåldet. Som det lilla pipet för att barn ska förstå att det finns människor som vill bygga upp saker istället för att bara meja ner.

”Fiffighet och kluriga bakvägar”

När någon ”krajär” barnens fotbollsmål säger Hamdis pappa till pojkarna att ta med sig verktygslådan för att bygga upp det igen. Han är inte den som ger efter för dem som bråkar inte. Och när Gunilla pratar om honom blir hon glad igen, fnissar till och drar axlarna upp mot öronen.

För henne är den verkliga verkligheten inte nattsvart trots krig och läskigheter.

– Generositet, fiffighet och kluriga bakvägar, allt sånt finns i oss. Tänk till exempel på det lilla grässtrået som tränger upp genom asfalten. Det är ju egentligen inte möjligt! Det är makalöst vad mycket som går att göra! Det vill jag att barn och vuxna ska komma ihåg, säger hon och lyser upp i ett brett leende.

Att rita själen

Det har hunnit bli 25 böcker om Alfons. Han har lärt sig att det inte finns spöken, att man kan bli sviken av sina vänner och att krig är "STORALLVAR", men fortfarande har han mycket kvar att lära.

– Det finns aldrig bara ett skäl till att jag skriver en bok. Men ibland, POFF, så vet jag hur jag ska berätta något och då gör jag det, förklarar Gunilla.

– Hade jag planerat att skriva så många böcker från början hade jag nog aldrig vågat börja. Ibland har jag tänkt att nu får det vara nog med Alfons.

Men han har dugt bra för att framföra det lilla budskapet i böckerna. Så varför skulle jag då hitta på en ny unge?

Alfons "mamma" Gunilla Bergström.

Hon ser lite finurlig ut.

– Ända sen jag började jobba som illustratör har jag haft ett mål, säger hon.

– Jag har tänkt att jag bannemig ska rita själen en dag. Än har jag väl inte lyckats, men jag har kanske fångat det som är runt omkring?

Text: Tinda Lund-Tengby

Pressens bild

Megadundershow utmanar bilden av barn

Barnteater är alltför ofta förminskad vuxenteater, tyckte koreograferna Jonas Lönnroth och Tomas Fredriksson. De bjöd in barnforskare, psykologer, lärare och barn till Backa Teater för att skapa en ny sorts barnteater. Resultatet blev Megadundershow, en rebellisk barnpjäs som ifrågasätter våra grundmurade uppfattningar om barn.

Så mycket att teaterledningen fick gå in och censurera den. Inget ovanligt, enligt Jonas Lönnroth, som har skrivit pjäsen tillsammans med Tomas Fredriksson. Men kanske ett mått på hur känsliga föräldrarna är.

När de spelade pjäsen inför testpublik var det inga barn som började gråta på grund av den projicerade animationen där en häst blev plågad på tjuvfäktningsmanér. Men en farförälder klagade på att hans barnbarn inte kunde sova. "Krismöte" på teatern, och bort med hästen.

– När man gör grejer för barn blir det snabbt skarpa reaktioner från vuxna. Det är okej att köra ett tema om nåt som vuxna tycker att barn ska lära sig, men att börja ifrågasätta om barn ska ha mer rättigheter, den rådande uppdelningen, att börja politisera lite grann, så blir det skarpa reaktioner, säger Jonas Lönnroth.

Showen är trots allt gjord efter barnens önskemål. Inbjudna barn mellan sju och tolv år gamla fick skriva upp vad de skulle vilja se i en pjäs. Sedan skulle önskelistan, som bland annat omfattade drakar, riddare, utomjordingar, monster, lyckliga slut och många känslor blandas samman till en barnföreställning med idéer och frågeställningar.

– Idén föddes genom att vi pratade om att det brukar vara ett problem att komma på vad man ska göra för barn. Om man tittar på repertoarerna är det ofta vuxenpjäser som man försöker få ner till en nivå som passar för gymnasiet eller i bästa fall högsta-diet.

Vi hade en diskussion om vad som är barn och vuxenteater; varför är det så svårt? Varför kör man fast? Då kom idén att göra något om själva uppdelningen barn-vuxna, om vår publik. Varför vi delar upp människor i barn och vuxna, ungefär som man

på senare år har tittat på uppdelningen mellan könen. Man kan se det som att uppdelningen i barn och vuxna är en konstruktion precis som uppdelningen kvinnor och män, säger Jonas Lönnroth.

De bjöd in folk från Bris med andra specialister och diskuterade. Och tankarna som kom från vetenskapligt håll var riktigt radikala, berättar Jonas.

– Vissa forskare menar att barnen är de sista slaverna, ungefär som kvinnorna före 1921, medan de flesta tycker att det är bra att barn inte har så mycket rättigheter.

Han skrattar lite åt tanken att pjäsen skulle uppvigla barnen; han tycker inte att pjäsen är särskilt radikal. Tankegodset är väldigt tvetydigt och hur barnen "läser" scenerna varierar.

– Ambitionen var att problematisera. Detta var vår utgångspunkt, och att presentera det på ett lättsamt sätt, lite så att barnen ska börja tänka på uppdelningen – om de gör det är det bara bra.

Barnen är enligt Jonas fulla av frågor efter att ha sett Megadundershow, medan de i vanliga fall bara går hem. Något som kan bli chockartat för lärarna, som kanske inte är beredda på att ansättas med frågor som det inte finns några självklara svar på.

– Det är en hel del som barnen inte förstår, "varför gjorde de så och så". Vuxna och barn ser den på helt olika sätt. Vuxna läser in mer och psykologiserar och kan få vissa scener som är abstrakta att handla om väldigt specifika saker som vi inte har tänkt. Jag har hört allt möjligt, att det till exempel handlar om tortyr och Guantánamobasen. Då vet jag inte ens vilken del av föreställningen de menar!

Skrattande barn men förvirrade vuxna och arga recensenter? Nja. Det har knappt blivit några negativa reaktioner från publiken eller föräldrar. Värre är det då med recensenterna, åtminstone i Göteborgs-Posten och GT, som tagit fram sågen.

– Det är ju aldrig kul att bli sågad, jag kan bli lite ledsen just över tilltalet, att man tror sig veta som recensent att en viss sak inte fungerar utan att ha sett pjäsen ihop med barn.

Recensenter har skrivit att tilltalet är alldeles för vuxet, att barnen inte förstår det här, man kan inte prata så med barn, det är för hårt och avancerat och läskigt. Och det är lite det föreställningen handlar om, vilket tilltal kan man ha? Vuxna tror inte att det funkar på barn, men det handlar om moral och fördomar, "man får inte prata så här, för de kan skadas".

Själva blev de som arbetade med pjäsen förvånade över vad som faktiskt fungerade. En monologscen där skådespelaren Ulf Rönnerstrand på ett mästrande sätt talar om för barnen i publiken hur jobbigt de kommer att få det när de blir vuxna, förorsakade mycket diskussioner bakom ridån, berättar Jonas Lönnroth.

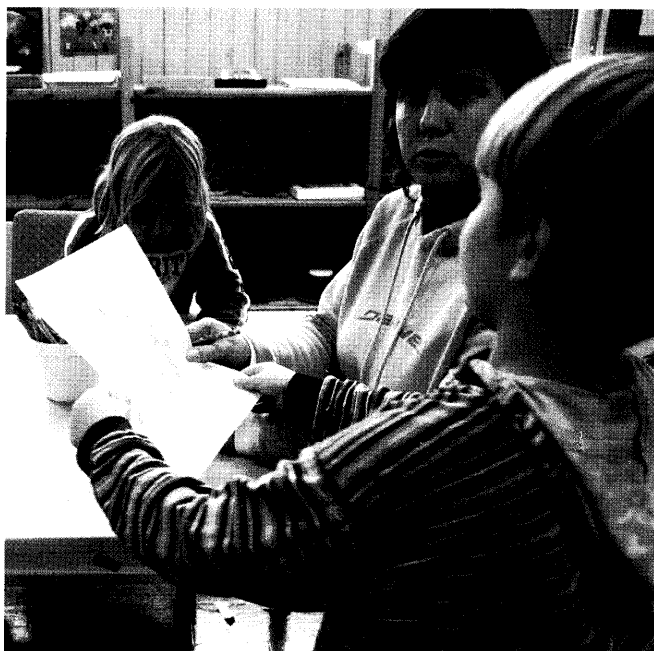
– **Den scenen var många** av skådespelarna väldigt osäkra på, så vi blev förvånade över att det var den scenen som barnen tyckte var absolut bäst. Vi trodde att det var för mycket vuxet, men det är tydligen någonting som de får höra rätt ofta, säger han. □

När förskolebarnen har ordet

Kritikerna hävdar att budskapen i Megadundershow går över huvudet på barnen. Men har någon frågat dem? Förskolebarnen på Pixbo Montessori sätter frågorna i nytt perspektiv.

En ruskig björn kliver in på scenen, den tittar sig förvirrat omkring, höjer sina ramar mot publiken och morrar. Barnen skrattar. Därefter gör en allt annat än gullig kanin entré.

Björnen morrar igen, men då räcker kaninen fram en morot. Björnen tar emot den och gör en uppgiven gest med ramarna. Ridå.

*Vad tyckte ni var bra med pjäsen, undrar fröken
Katherine Graham
fortsätter nästa sida*

Linnea tänker på hur det var på teatern ...

Megadundershow kunde kanske inte ha börjat bättre. För inledningsscenen med björnen och kaninen är en av dem som barnen pratar om efteråt.

De sitter i en kvadrat på den stora grå mattan i Pixbo Montessoris förskola i Mölnlycke. Det vill säga, fröknarna Katherine och Margreth gör sitt bästa för att barnen ska sitta, men det är mycket spring i benen på eftermiddagen, särskilt om man suttit stilla först i en teaterstol och därefter i en buss. Barnen ska diskutera sina intryck av pjäsen. Och det vill alla – samtidigt.

– **Stopp! Nu är jag lite domare** och bestämmer när ni får prata och när ni ska sluta. En i taget får prata! Vi kan inte ha en öppen diskussion, det är vissa som tar över då, säger Margreth och sätter omedvetet pjäsens tema i nytt ljus.

Hon passar runt den ledande frågan: "vad tyckte du var bra med pjäsen?". De vanligaste svaren är "när dom drog ner byxorna" och "när björnen fick en morot". Barnen tyckte helt klart att dessa scener var roliga och vill gärna återberätta både en och två och tre gånger.

Det blir lite tjugigt. Tova sammanfattar hellre:

– Jag tyckte allt var roligt!

– Jag tyckte om björnen, jag pratade med honom som var utklädd och så tyckte jag om riddaren. Och hon som ville in genom dörren, och försökte låtsasstrypa sig, men björnen visste att det bara var på låtsas.

Jag har henne till och med på kort! säger Anton och visar upp sitt samlarkort som bevis.

Men varför fick hon inte komma in? frågar Katherine.

– Hon skulle bara ställa till med oröra och dumheter och hålla på och bråka, det sa dom vuxna, förklarar han.

Men vad handlar pjäsen om egentligen? "Vuxna och barn och så", "vuxen-världen", "vet inte rik-

tigt", "att man måste ha respekt för barn". Det är några av svaren jag får av barnen. En del verkar upprepa det som har sagts till dem.

Men det är ingen lätt uppgift att sammanfatta pjäsen ens för en vuxen. Den är ett lapptäcke av scener där temat om barns och vuxnas förhållande är den röda tråden. En högljudd brassorkester tågar då och då in på scenen bara för att avlösas av skärmar som kissar eller vuxna som leker med dockor.

Ena stunden skrattar barnen åt något riktigt barnsligt, men ställs plötsligt inför en rad vuxna som läser upp ursäkter av typen "förlåt för att vi ljög och sa att katten hade sprungit bort när vi egentligen gav bort den". Skratten fastnar ofta i halsen, vilket förstås är meningen. Men det verkar som att pjäsen i själva verket är två – en för de allra yngsta och en för deras äldre syskon.

Fördelningen av skratten säger en del: de kommer tätast från de första raderna, där minstingarna sitter, men inte lika ofta från de bakre raderna. Några av lärarna tror inte riktigt att ironin gick fram, när jag frågar dem i lärarrummet efteråt.

Men vid ett tillfälle är de minsta riktigt med på noterna. När en kostymklädd man håller en eländig föreläsning om barnens väntande resa fram till döden; långa dagar, massor av läxor, städning, giftermål, jobbiga ungar, ålderdomshem och död – då blir de minsta barnen riktigt förbannade.

Eländesbudskapet möts med trotsiga "Nehe!", "Så är det inte ALLS det".

Parketten är i uppror och en lärare känner sig tvingad att återställa ordningen. Men precis när den osympatiska mannen har avslutat sin tirad tar pjäsen åter barnens parti – en annan skådespelare springer till barnens stora förtjusning fram och drar ner byxorna på honom.

En del scener har lämnat otippade intryck. Till exempel i sagan om flickan som inte blir insläppt i "vuxen-världen" där de så kallade "vuxenmonstrena" tar en massa viktiga beslut i hemlighet, eller när skådespelarna gömmer sig bakom skärmar, oåtkomliga för barnen – scener som en vuxen publik läser symboliskt.

– Jag trodde det var indianer bakom skärmarna för det kom fram en björn, säger Annie.

Kanske blev hon påverkad av ramsan "en och två och tre indianer" som sjungits strax före.

– Du vet den där björnen, han gjorde så där bara för att han ville äta upp barnen, säger Diar och demonstrerar hur björnen höll upp sina klor och brummade.

– Jag tyckte det var bra när de sjöng och sa "böff" till nån som inte var beredd och så fick den hoppa ut, säger Linnea.

Margreth försöker fiska efter sympatier för den utfryssta flickan, men barnen plockar inte upp den tråden. Istället får de i uppgift att måla sina intryck av pjäsen; något att visa föräldrarna som vid det här laget står och stampar i tamburen.

Frågan är bara vad vuxenmonstrena kommer att förstå.

Text och bild: Nils Wadström

Diar funderar kanske på vem som ska få stå på scenen.

FAKTARUTA:

Megadundershow

Barnteaterpjäs av Backa Teater, har spelats på Stadsteatern i Göteborg i höst. Skriven, regisserad och koreograferad av Jonas Lönnroth och Tomas Fredriksson.

Höns och skelett på fritids

Alla skolbarn leker inte med barbie och actionman.

På Orust, mitt i skogen, ligger ett fritids där åttaåringen har nattmössa, höns och hemsydda böcker.

– Det här är Gullfjäder, Tuppen heter Lurvfot och där är Svarta Sara, henne har jag döpt.

Det är eftermiddag på Kockheds fritids och nioåriga Filip och hans klasskompisar Ella och Felicia är i höns huset. De klampar runt med gummistövlar, klappar förstrött, lyfter och gosar. Åtta-och-ett-halvt-åriga Ellas långa mantel släpar i halmen, de har just lekt förr-i-världen och flickorna har skira vita sommarklänningar över sina byxor och varma tröjor. Det är trots allt höst.

– Ska de se ut så här? Tuppens klor är långa och alla tre lutar sig fram och tittar noga.

– Ja, men det är ju som hans tumme, förklarar Filip och drar i den, den måste nog va så lång för att han ska kunna gå.

Då och då hugger en näbb lite tafatt, men barnen är inte rädda, de är vana vid djur, ja de älskar djur. Alla djur.

– Vi är inte så här: AAAAA!

Ella spärrar upp ögonen och blir låtsas-rädd för ett inbillat småkryp.

– Nej, vi är inte rädda för spindlar. Jag vill jobba med djur och skelett, säger Felicia, bli en sån som gräver efter skelett och pilar och så.

– Jag med, nickar Ella allvarligt, djur eller skelett. Eller artist.

Filip rynkar sin fräkniga näsa och håller lite blygt med om att djur är bra och att de antagligen bor på det bästa stället i världen.

– Fast när jag blir stor vill jag bo på Göteborg plus att ha en bondgård. Och vi ska få en schäfer!

Barnen går på waldorfskolan i Slussen, en kvarts promenad från fritids. Waldorf är en speciell skolform där tanken är att de små barnen ska leka sig till kunskap. De syr sina egna böcker och fyller dem sedan tillsammans med läraren. Genom berättelser och sagor lär de sig om världen och konst, dans och musik har en stor del i undervisningen.

Filip Augustsson och hönan Gullfjäder

Nyfikenhet är drivkraften, naturen och de klassiska konsterna verktygen. Man ritat med tjocka vaxkritor istället för blyerts, tovar bollar av ull och såpa för att lära sig form och täljer taktpinnar för att förstå rytm.

– Idag fick vi nya stickor! säger Felicia glatt och snurrar sin nattmössa runt ett finger.

– Och jag ska sticka ett piggsvin, säger Ella.

Felicia tittar ärligt imponerad på Filip.

– Han är jättesnabb!

Men trots att Filip är jättesnabb på att sticka är han lite tveksam till waldorfskolan. Eftersom han gick ettan på den vanliga skolan i Myckleby vet han vad han missar. Ja, när han tänker efter är vanliga skolor nästan som himmelriket.

– Där får man kolla på tv, på tecknat, på lektionerna! suckar han, och man får åka buss dit och det finns tv på bussen. Och så får de äta glass och dricka saft.

– Men på fredagarna får ju vi ta med något gott som vi har bakat! försvarar Felicia sin skola.

– Mmmm, funderar Filip. Och så ser han glad ut igen.

– Jag ska baka rulltårta när det är min tur, säger han, jag älskar rulltårta!

Vi går genom trädgården upp mot bostadshuset. På gräsmattan har ett dött träd gjorts om till klätterställning och över två små konstgjorda sjöar går en liten bro.

– Får jag vara Hilmas katt? undrar en liten pojke som skuttar omkring i stora stövlar.

Någon går runt med ett paraply i munnen, en annan är hushållerska. Huset och trädgården delas av fritids och dagis, på undervåningen i huset håller de mindre barnen till, en trappa upp huserar Filip, Felicia och de andra. Där luktar det Waldorfskola: bivax, trä och ull. Inom Waldorfpedagogiken är naturen och naturmaterial viktiga. För att tillåta barnen att utveckla sin fantasi finns inga övertydliga leksaker, inga plastbåtar med grodmän, ingen låtsasmat i grälla färger.

Rummen är ljusa och vackra och förvånansvärt städade; här finns nästan inga leksaker. En rosa dockvagn i trä, några korgar med slipad ved. I den lilla sängen vid väggen ligger tygdockorna Mikael och Peter och en stickad, luddig katt halvsitter slött på ett bord.

– Träleksaker är tråkiga, säger Ella. Jag gillar mest leksaker i slajmplast!

– Men kolla här! säger hon sen och börjar gräva i en av högarna med vedträn.

När barnen leker förvandlas klabbarna till kött och fisk, de handvirkade ullsnörena blir spaghetti och kastanjerna i korgen på bordet köttbullar.

– Det är en här som är jätterolig!

Hon plockar upp en vedklabbe och håller fram den med båda händerna för att jag ska se. I ena änden är det ljusa träet format som en liten mun. Den är slät och fin och Ella lyser:

– Titta! Den här ser ut som en fisk! På riktigt!

Ella Grip stickar ett piggsvin uppe i fritids lekrum

Kort Waldorffakta:

Den första Waldorfskolan startades i Stuttgart av Rudolf Steiner 1919. Namnet kommer sig av att det var barn till anställda på cigarettfabriken Waldorf-Astoria som gick i skolan.

Steiner utvecklade en pedagogik som bygger på tanken att hela människan ska gå i skolan, inte bara huvudet. Från handen till huvudet, via kroppen.

Barnens fantasi och vilja ska inte få hämmas i skolan och man vill slippa korvstoppningsinläring. Därför innehåller lektionerna under de första skolåren på waldorfskolorna mycket lek. När barnen blir äldre får de istället forska sig till kunskap.

I Sverige finns ett 40-tal waldorfskolor. I hela världen 890.

Text och bild: Tinda Lund-Tengby

Kung Adrian är både stor och liten

Adrian har tur. Hans mamma är väldigt morgontrött. Därför får han gå själv till skolan. Men hem från skolan går han inte ensam.

Text och
bilder:
Elsa Leth

Adrian uppe vid Skansen Kronan i Göteborg. Hela Haga ligger för hans fötter

Precis nitton minuter över tolv springer Adrian ut på skolgården.

Karl kommer också ut. Han är liksom bästisen. På andra plats kommer Karim, och så Gustav på tredje plats.

I juni fyllde Adrian åtta år. Han har börjat tvåan.

– Fast jag är fortfarande kort.

Adrian ropar hejdå till Karl. Han kränger på sig ryggsäcken och traskar världsvant brevid mig på trottoaren. Han ser ut att kunna hela stan. När vi ska gå över gatan frågar jag om han vill hålla mig i handen.

– Nä, säger Adrian.

Han håller inte i handen längre. Bara mammas ibland. Som igår när det var sent på kvällen och han och mamma var på spökpromenad. Då stack Adrian sin kalla lilla hand i mammas varma, medan han lyssnade på hemska berättelser om folk som dödade varandra.

– Men de sakerna hände för flera hundra år sedan. På 1600-talet.

Adrians mamma Cecilia var sjuk förut, och han kunde inte bo hos henne. Istället fick han vara mycket tillsammans med nära vänner. Adrian ville helst av allt bo hos mamma hela tiden.

– Om min mamma dör tänker jag också dö.

Men nu är mamma Cecilia frisk och Adrian vill gå till en lekplats och visa sitt nya trick. Att skejta på skosulorna hela vägen nerför rutschkanan. På ett par minuter har Adrian provat allt som finns på lekplatsen. Vi går till en annan lekplats.

– Jag vet två lekplatser i Haga, säger Adrian.

På vägen möter vi en polisbil.

– Jag tycker poliserna är bra, för de sköter det om det är någon skurk, så får de böta och ge tillbaka grejer och komma i fängelse.

Snart är vi framme vid lekplatsen som ligger i Haga nedanför Skansberget.

– Du kan ta den vägen, jag klättrar in så länge.

Adrian pekar utmed staketet och innan jag hunnit blinka är han över på andra sidan. Han tar sig kvickt upp bland klätterställningarna och klänger som en apa från ena sidan av den lodräta stegen till den andra. Två och en halv meter över marken.

– Man måste vara stark i armarna, man måste träna, säger Adrian.

När han blir stor ska han bli scout som klättrar i berg. Eller tävlingsklättrare.

– Det är bra att vara smal när man är

När Adrian blir stor ska han bli tävlingsklättrare

scout. Och bra när man är tjuv. Då kan man komma ner i smala springor där inte polisen kan komma ner med pistolen, de är så tjocka nämligen. Men Adrian har hört att man måste vara tolv eller tio år för att börja i scouterna.

Vita moln vilar i den svala hösthimlen och en bit ifrån oss står en man på en hög stege och skruvar av lampkupan på en gatlykta.

– De byter glödlampor, förklarar Adrian.

Klätterväggen är svår.

– Det är inte den tekniken jag är bäst på, säger han.

Adrian håller på att förbättra sin klätterteknik. Ett sätt att göra det är att bygga sandslott utan spade.

– Jag gräver med händerna, då blir man bättre på att klättra.

Han bygger ett jättestort rike av sand.

– Det är större än världens största myrstack. Men vi är mycket mindre än myror. Mindre än myräggen till och med.

Han bygger omsorgsfullt en hög mur kring riket. Det är omöjligt att klättra över den och därinne i slottet regerar kungen som heter Adrian.

Vi lämnar lekplatsen för att ta oss upp för den långa trappan som leder till Skansen Kronan. Adrian skuttar lätt upp för de 130 trappstegen och ställer sig på valvet över Karl XII:s stig. Han spanar ut över staden.

– Det svarta taket där borta tror jag är skolan, säger Adrian och pekar.

Han berättar att han har skrivit brev till kungen.

– Jag har skickat brev till Karl Gustav, för jag skulle vilja ha ett kort på honom och hela familjen. Lasse har det. Och det som är häftigt är också att vi bor på Karl Gustavsgatan.

Lasse är Adrians kompis som går i ettan på samma skola. Det viktigaste med kompisar tycker Adrian är att de är snälla. De ska bjuda en på kalas och dela med sig.

Vi följer kullerstenarna runt den gamla utposten som numera är militärmuséum. Framför oss spankulerar en svart duva förstrött.

– Vad modig du är, säger Adrian till duvan. När jag matade några andra duvor en gång så sprang de upp på min fot.

En del av löven på träden i slätten har börjat rodna. Marken är full av grönska och röda nypon.

– Jag tycker det luktar nässel-soppa här, säger Adrian.

Vi tar oss ner för det doftande berget mot pannkakor och varm choklad. Adrian börjar bli hungrig. Och han längtar lite efter mamma. Mamma Cecilia är bäst och snällast i världen.

– Hon är bara dum när vi blir arga på varandra, och vi blir arga på varandra för att vi tycker så mycket om varandra.

Vi stannar och väntar vid röd gubbe, men när Adrian nuddar lite med foten vid gatan blir det grönt. Det blir nästan alltid grönt när han gör så, det är som trolleri.

Rädda Barnen

Utdrag ur en ny rapport och en debattartikel i Aftonbladet, den 3 mars 2006

Barnfattigdom i Sverige

År 2003 levde 116 000 barn i Sverige med ensamstående föräldrar i ekonomisk utsatthet. Det är en ökning med närmare 11 000 barn sedan 1991. Av alla barn med ensamstående föräldrar lever 28 procent i ekonomisk utsatthet. Det visar Skilda uppväxtvillkor, en studie av barnfattigdom bland barn till ensamstående, och hur detta har förändrats mellan 1991 och 2003.

Rapporten visar att barn till ensamstående löper tre gånger högre risk att växa upp i ekonomisk utsatthet än barn med samboende föräldrar. Familjemönstren förändras i Sverige. Idag växer vart femte barn upp med en ensamstående förälder. Det är 420 000 barn, jämfört med 1991 då 300 000 barn levde med en ensamstående förälder, oftast mamman. Ensamstående barnfamiljer har halkat efter. Den ekonomiska situationen är förstås svårare ju fler barn den ensamstående föräldern försörjer.

Eftersom storstäderna har högst andel barn till ensamstående skiljer de ut sig i denna studie, liksom i tidigare rapporter om barnfattigdomen i Sverige. Malmö har störst andel barn till ensamstående som lever i ekonomisk utsatthet. Där är barnfattigdomen hög även bland barn till samboende.

Barnfattigdomen i Sverige ökade stadigt fram till 1997, därefter har den minskat men i en långsammare takt. Flertalet barn har fått det bättre sedan 2000-talets början. Samtidigt har vissa barn fortsatt att ha det sämre, och skillnaderna har ökat. Av dem som fått det sämre finns de flesta i Stockholm, Göteborg och

Malmö, framförallt i vissa av storstädernas stadsdelar, många lever med bara en förälder. Barn själva födda utomlands, eller med föräldrar födda utomlands, löper fyra gånger högre risk att växa upp i barnfattigdom än barn med helsvensk bakgrund. Generellt är det värst för dem som kom till Sverige under 1990-talet.

Inför valet 2002 krävde Rädda Barnen att regeringen skulle sätta upp ett mål att halvera barnfattigdomen i Sverige till år 2006. Nu är vi där, och vi kan konstatera att det fortfarande är en kvarts miljon barn som lever i ekonomisk utsatthet, enligt senast tillgängliga statistik (2003). Dessa barn växer upp i en familj med socialbidrag eller med låg inkomststandard enligt SCB:s definition, dvs deras inkomster understiger normen för nödvändiga utgifter.

*Charlotte Petri Gornitzka
generalsekreterare Rädda Barnen*

*Tapio Salonen
professor i socialt arbete, Växjö*

Stora brister i skyddet av barn som utsätts för våld

Varje gång ett barn misshandlas eller dödas infinner sig flera frågor; Varför ingrep ingen i tid? Hur förhindrar vi att flera barn drabbas? Att motverka våld är allas ansvar, och professionella har skyldighet att ingripa vid misstanke om att ett barn far illa.

Rädda Barnens arbete med våld mot barn visar att bristerna i skyddet runt barn är alltför stora. När en omfattande olycka inträffar tillsätts en haverikommission för att utreda vad som gått fel. När ett barn mördats borde samma sak ske.

Misshandel av barn pågår hela tiden – mitt ibland oss. Vissa särskilt grymma brott mot barn får stor uppmärksamhet i media och aktualiserar debatten om samhällets ansvar för barn som far illa. Den senaste tidens fokus på fallet med pojken Bobby och den treåriga pojke, som dog till följd av föräldrarnas bristande omsorg upprör. Men våld mot barn fortgår även när andra händelser tar över medias intresse. Trots att barn i Sverige har ett gott lagstadgat skydd så misshandlas och dödas barn av sina föräldrar och närstående.

Vad kan vi lära av dessa tragiska händelser? Och hur förbättrar vi arbetet med barn i utsatta situationer? Inför höstens val kräver vi besked om vad partierna tänker göra för att stärka skyddsnätet runt barn.

Barn som far illa är helt beroende av stöd från vuxna i sin omgivning. Rädda Barnen har sedan 70-talet arbetat aktivt för att motverka våld mot barn. Genom vårt Centrum för barn i kris har vi daglig kontakt med barn, som utsätts för våld och övergrepp och ser många exempel på att barn sviks av vuxenvärlden och samhället. Vi ser ofta att inte bara grannar, släktingar och vänner utan även professionella med lagstadgad anmälningsplikt blundar för att barn utsätts för misshandel eller vanvård.

*Charlotte Petri Gornitzka
Generalsekreterare i Rädda Barnen*

*Åsa Landberg
Psykolog vid Rädda Barnens Centrum för barn och unga i kris*

*Carolina Överlien
Samordnare för våld och övergrepp inom Rädda Barnen*

När mamma eller pappa är sjuk

Jag arbetar som sjukhuskurator med människor som drabbats av multipel skleros, MS. I mitt arbete möter jag patienternas barn i olika åldrar.

På senare tid har det blivit vanligare att föräldrar vill att vårdpersonalen informerar barnen om föräldrarnas sjukdom.

De barn som jag har mött har varit från sex års ålder och uppåt och en av föräldrarna har alltid varit med när jag berättat om sjukdomen.

Vad är det då barnen undrar över? Jo, den absolut vanligaste frågan är om pappa eller mamma ska dö.

Många barn berättar att de ofta tänker på föräldern när de är i skolan. Några barn berättar att de undviker sina kompisar. En del barn skäms över mamma eller pappa när hon eller han går konstigt. De är rädda för att andra ska tro att de har en berusad förälder. När sedan föräldern börjar använda krycka blir det bättre.

När vi blir allvarligt sjuka hamnar vi i kris. Mycket energi går åt för att bearbeta situationen. Omgivningen, grannar och arbetarkamrater riktar uppmärksamheten mot den som är sjuk. Det finns en risk att barnen lämnas ensamma med sina frågor, tankar och känslor. Ett barn uttryckte det så här:

”Alla frågar hur det är med mamma men ingen frågar hur det är med mig”.

I början av en sjukdom eller skada så hör många av sig, men med tiden blir det allt

mer sällan. Efter tre, fem eller tio år... vilka vänner finns då kvar inom familjen?

Många barn tycker att de är ensamma. De känner inte någon annan som har en förälder med samma sjukdom. I vissa familjer talar man öppet om det som rör sjukdomen, i andra familjer är detta en hemlighet som stannar inom familjen. När sjukdomen är en familjehemlighet innebär det att barnen inte kan dela sina tankar med någon utanför familjen.

Familjens livsvillkor påverkas när en mamma eller pappa blir långvarigt sjuk. Kanske finns en vuxen i familjens närhet som kan vara en trygg punkt i barnens liv.

Det är viktigt att försöka förmedla till barnen att de ska försöka leva sina liv så normalt som möjligt.

Margareta Taubermann

Globalisering i sinnet

*Männen från vänster:
S BaluSubramanian och
Mr. S.R. Kumaresan
Kvinnorna från vänster:
Mrs. M. Rani och Mrs. K.
Christina*

– uppbyggande solidaritetsarbete i sydöstra Indien

Det är en dag i slutet på december förra året. Ett femtiotal människor har samlats utanför det vita huset med palmladstak, dit S. Balasubramanian (Balu), Mrs M. Rani, Mrs K. Christina och Mr S.R. Kumaresan har kommit för att träffa dem.

Solen steker het över palmer och över marken som till stor del är täckt av monsunregnens lerväl-ling. Kvinnorna, som har hittat ett torrt parti att sitta på, lyssnar intensivt när Balu talar.

Några tonåringar står tillsammans i en klunga lite längre bort, skyddade från solen under ett träd. En av dem viskar något roligt till de andra som fnissar förtjust. Männen som står bakom Balu har intagit en något avvaktande hållning. Samtalet tar ordentlig fart när en kvinna i lila sari reser sig och tar till orda.

Vi är i byn Pungampedu norr om Chennai i sydöstra Indien. I denna lantliga slum är Balu, Rani, Christina och Kumaresan verksamma i ett utvecklingsprojekt som drivs av deras organisation Solidarity Trust.

De har under trettio års tid strävat efter att fattiga och socialt utsatta personer ska få det bättre. I olika slumområden har de arbetat med att ge människorna ökat självförtroende och inspirera dem att börja kämpa för sina rättigheter.

Idag har de samlat till möte i byn. Här bor ett fyrtiotal familjer sedan tjugo år tillbaka.

De ockuperade detta landområde sedan de drivits bort från sin försörjning som lantarbetare och odlare när det närliggande industriom-rådet expanderade och tog

över deras marker. De lever under mycket fattiga förhållanden.

Kvinnorna är hemma och sköter det lilla hushåll familjerna lyckats tillskansa sig, medan en del av männen arbetar tillfälligt på byggen. Barnen leker med leksaker som de med små medel lyckats tillverka. Stora hål i tak och väggar ställer till problem – för trots att eftermiddagssolen skiner het över byn, är marken fortfarande våt och lerig efter höstens inten-siva och ihållande monsunregn. Vägarna mellan hyddorna är gytjiga och svåra att ta sig fram på.

Rani, Christina och Kumaresan har själva vuxit upp i slumområden i och utanför Chennai medan Balu är högutbildad högkastig som valt att bryta den traditio-nella segregeringen. Nu har de alltså kommit till Pungampedu för att gemensamt med invånarna påbörja en uppbyggande verksamhet. Deras utveck-lingsarbete är konstruktivt och bygger på långsiktigt tänkande.

– Genom utbildning kan vi ge utsatta människor perspektiv och verktyg för att förändra sin situation. Men, vi kan bara initiera processen och sedan upp-muntra människor, säger Balu.

Han tillägger att deras relation med byborna bygger på ett givande och tagande och att de små insatserna är viktiga

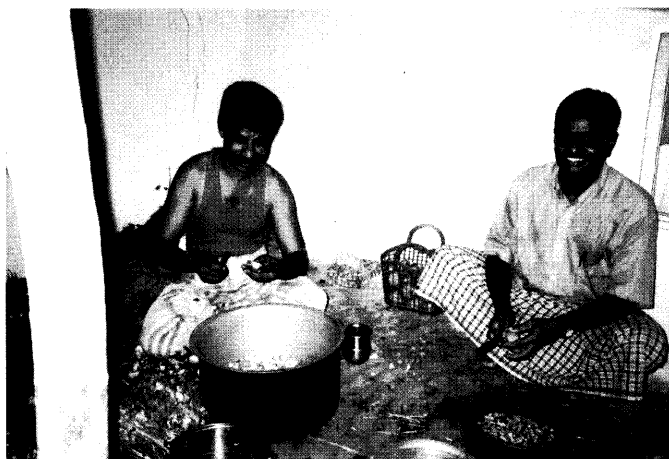
När de fyra vännerna kommer till en by första gången är det som besökare, eftersom det är viktigt att de inte uppfattas som ”välgörare med en massa pengar i fickan”. Ofta tar de hjälp av någon som har bra kontakt med människorna där. Nu samarbetar de med R. Balakrishnan som är en före detta arbetskamrat till Kumaresan i en närlägen industri.

Med rismjöl "ritas" det välkomnande kolam-mönstret

*Männen lagar mat
åt kvinnorna till
8 mars-festen*

– Han kände till mitt sociala arbete och berättade för mig att en by i hans närhet var i mycket dåligt skick, att människorna där blivit utsatta för politisk exploatering. Det var början till vårt samarbete, och nu är han länken mellan oss och invånarna i Pungampedu.

Kvinnorna i fokus

Under de första besöken i en ny by börjar Balu, Rani, Christina och Kumaresan med att höra sig för om situationen där och vad invånarna vill förändra. I Pungampedu fick de genom att prata med alla familjer reda på att barnens skolgång hade hög prioritet, liksom att ha tillgång till vatten och användbara vägar i området. Brist på pengar var naturligtvis också ett av de största problemen.

Efter det börjar de långsamt utröna vilka i byn som skulle kunna utföra olika arbeten. De försöker också att genom hjälp utifrån skaffa fram material till olika verksamheter.

Bykvinnornas kunskaper utforskas också tidigt, för i Solidarity Trusts utvecklingsarbete sätts kvinnorna i fokus.

Eftersom de här, liksom inom alla samhällsgrupper, är förtryckta har det varit självklart att utgå ifrån kvinnorna. Här är Rani och Christinas arbete otroligt viktigt.

– De har lättare att öppna sig och känna förtroende för mig och Christina, säger Rani.

Kvinnorna i byn samlas och skapar en slags tankesmedja, där det är viktigt att de förstår att det är deras verksamhet, en verksamhet som de själva ska ha kontrollen över.

– Männen vill ofta gärna vara med från starten, men de ska vara i bakgrunden. Kvinnan ska stå i första ledet när vi börjar jobba, säger Christina. I Pungampedu ska vi starta en sömnadskurs. Det behövs tre symaskiner till att börja med, som vi nu försöker få hit.

Utvecklingsarbete måste enligt Balu få ta tid och han poängterar att det inte är välgörenhet han och hans vänner ägnar sig åt. De är naturligtvis inte emot välgörenhet i form av mediciner till sjuka eller mat till människor som svälter. Men han menar att för att skapa varaktig stabilitet i människors liv så måste det finnas en långsiktig tanke i grunden, en tanke som handlar om uppbyggande.

– Välgörenhet skapar en känsla av beroende hos människor, det försätter dem i en beroendeställning gentemot givaren, fyller Kumaresan i.

Balus, Ranis, Christinas och Kumaresans vision är att skapa ett globalt nätverk av människors inneboende kraft och känsla för solidaritet.

– Globalisering i sinnet, inte i handel, som Balu uttrycker det. Det är en stor dröm, men den är möjlig att förverkliga.

Nu är vi tillbaka vid mötet i byn. Kvinnan i lila sari har fortfarande ordet. Det kommer fram att hon tidigare arbetat som sömmerska. Solidarity Trust-vännerna tar genast fasta på detta och diskussionen fortsätter.

Det är en bra början på ett förhoppningsvis mycket fruktbart samarbete.

*Text: Hanna Weber Vernét
Bilder: Hanna Weber Vernét
och Erni Friholt*

Faktaruta:

Våra fyra indiska vänner i Solidarity Trust arbetade från 70-talet i storstaden Chennais slum med organisationen Sevapriya. De stöddes då av SKV.

Efter en djup konflikt med några idémässigt svagare men ekonomiskt starka medarbetare bildade de för två år sedan organisationen Solidarity Trust och arbetar nu i ett slumområde utanför storstadsbebyggelsen i närheten av det norra industriområdet.

Några stödjare från Sverige har besökt platsen och fått en inblick i dess verklighet.

Ett nytt projekt innebär ett skede av ovisshet om attityder och gensvar hos befolkningen.

Vill ni stödja och följa utvecklingen kan ni betala in ett valfritt bidrag till SKVs postgiro: 50 50 95 – 0 Skriv Solidarity Trust på talongen.

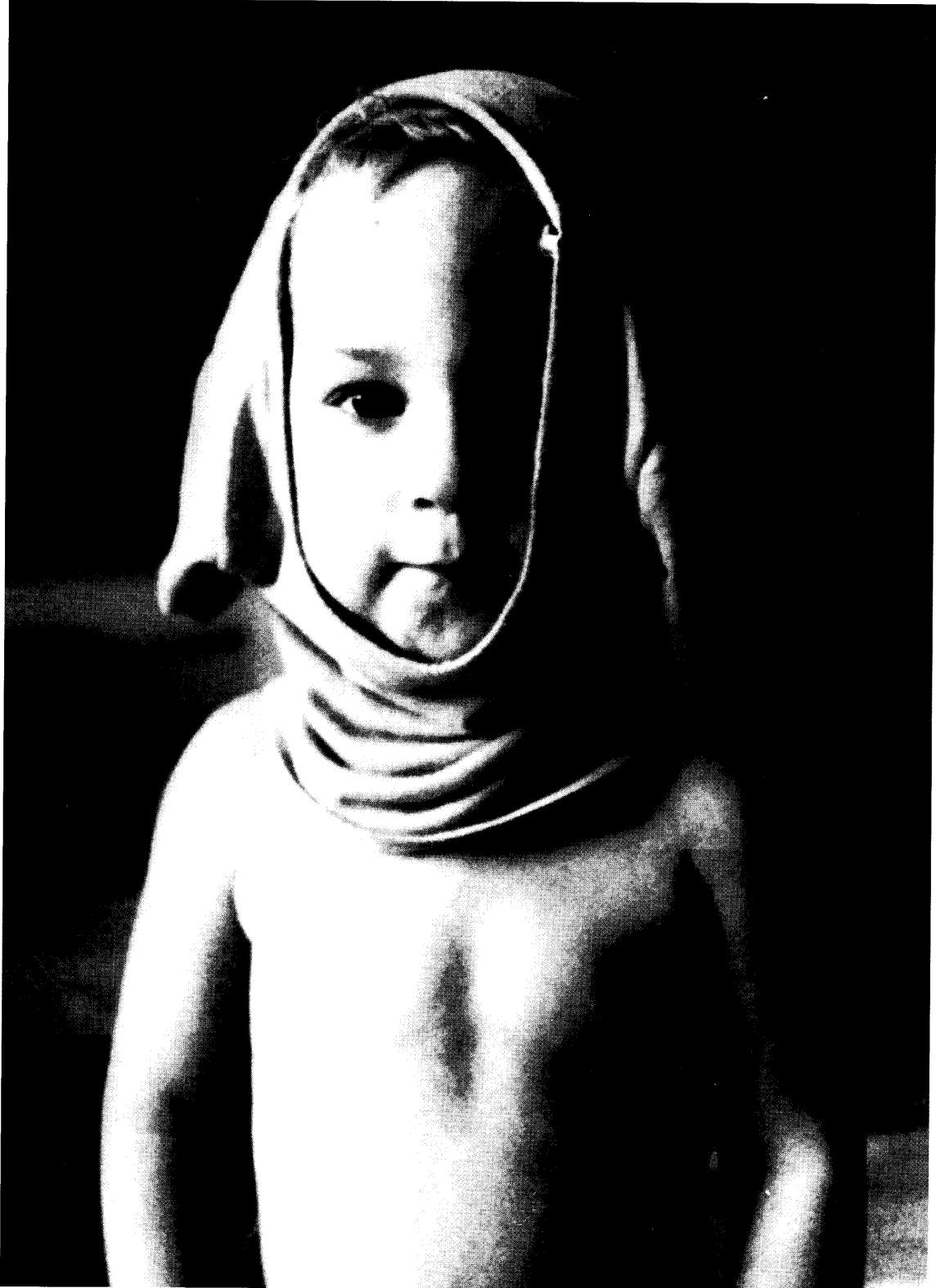
Vi kommer att ge rapporter.

Hej lilla syster ...

vad tänker du på?

Du ser ut som om du har bestämt dig...
och tänker; här kommer jag och ingen kan hindra mig.

Det är bra, det finns fortfarande mycket kvar att
göra tills du har erövrat alla dina mänskliga rättigheter.

Rollspel på "Komtemåtta"

Tack mödrar – det gjorde ni bra!

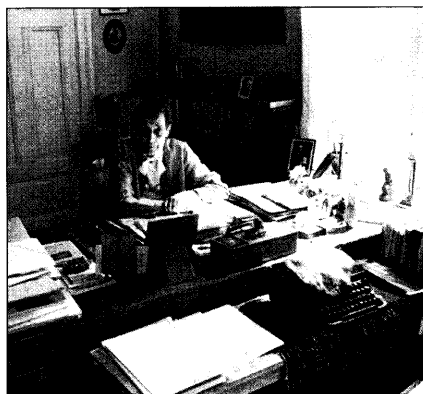
Första gången jag hörde talas om Fogelstad var jag 28 år, ganska nybliven mamma och arbetade i en kvinnogrupp.

Aldrig hade jag funderat på skillnader mellan mäns och kvinnors villkor. Allt var nytt och spännande och vi i vår lilla grupp arbetade med stort engagemang. Vi ordnade möten, demonstrerade och gav ut en liten tidning.

I detta radikala och entusiastiska sammanhang kände flera till den kvinnliga medborgarskolan, Fogelstad, utanför Katrineholm. En skola som startats av fem kvinnliga pionjärer på 1920-talet, och som var i bruk i dryga 30 år.

När man är ung är det lätt att tro att man är radikal, att man är först med sina tankar och idéer. Det trodde också jag! Vad än dessa kvinnor på Fogelstad hade gjort och åstadkommit (och det verkade inte vara lite) så var det så länge sen! Det verkade vara så uråldrigt, ja, mossigt rentav! 70-talet var en ny tid med nya vindar som blåste! Näbbstövlar, palestinasjal och kvinnokamp! Framåt!!

Med åren mognade också jag och förstod på ett annat sätt storheten och betydelsen av Fogelstadskolan än vad jag förmådde göra då 1975.

Honorine Hermelin i sitt arbetsrum på Fogelstad Medborgarskola

Elsa Stenhammar med kören

Anonym brevskriverska:

"I det stora hörnrummet har många aktioner "för rymd och ljus" sett dagen. Många av de otaliga uppvaktningar i Kanslihuset, där doktor Ada Nilsson varit med – för moderskapspenning, för ändring av lösdriverilagen, i flyktingfrågan, för sexuell undervisning i skolan och mycket annat – har förberetts här. Här ses doktor Ada Nilsson t.v. leda en kvinnoaktion. Mitt för fönstret synes advokat Eva Andén och sittande i mitten, rektorn vid Kvinnliga Medborgarskolan på Fogelstad, Honorine Hermelin.

Så kom det sig att jag en vacker höstdag, mer än 30 år senare, vandrar omkring på Fogelstad, på en utställning om dessa märkvärdiga kvinnor.

Foton, gamla anteckningsböcker, protokoll – allt bidrar till att visa hur det en gång var. Hur kvinnor från olika samhällsklasser kom till kursen för att lära sig de nya rättigheter och möjligheter som rösträtten 1921 gett dem. Hur de fick lyssna på föreläsningar, lära sig argumentera och debattera.

Skolans lärare i samhällskunskap, Ebba Holgersson, skapade ett litet påhittat samhälle, som fick namnet "Komtemåtta".

Med olika roller – som lärare och prost, fick man tänka sig in i argument som rollpersonen skulle kunna ha vid ett kommunalt nämndsammanträde. Man fick öva på att vara ordförande och sekreterare, man fick öva på att begära ordet, argumentera; man fick helt enkelt öva på att vara betydelsefull!

Meningen med Fogelstadskolan var att kvinnor från olika samhällsklasser skulle mötas. Hur ofta tror ni att en industriarbeterska och en akademiskt skolad kvinna träffades på till exempel 1920-talet? Tja, inte så värst många gånger, mindre än i dag, kanske någon menar.

Det ligger säkert något i det, avståndet mellan olika samhällsgrupper var i alla fall mycket större då än idag. Det var helt enkelt oerhört radikalt att sammanföra kvinnor från olika samhällsklasser och låta dem utbyta erfarenheter med varandra.

Moa Martinsson var elev på skolan i slutet av 1920-talet. Det var en svår tid i Moas liv. Två av hennes pojkar hade drunknat och hennes man hade tagit livet av sig. Det finns ett foto av Moa på utställningen där hon har en kortärmad blus på sig. Hon tittar allvarligt rakt fram.

Hennes överarmsmuskel syns tydligt. Jag tänker att hon nog arbetade hårt på sitt torp i Sorunda, där hon bodde.

Moa skriver om vårkursen 1928: "Stora luckor hade jag i min uppfostran, litterärt och akademiskt sett. Men det fanns stora luckor i de bildades vetande också, vad gällde samhället och om anonymt folk, så det jämnade ut sig ..."

Två tusen kvinnor gick kursen på Fogelstad innan skolan stängdes 1954. En liten glimt av skolans 30-åriga historia förmedlas i utställningen. Vår guide, Siv Larsson, från Kulturföreningen Fogelstad, en av arrangörerna bakom utställningen, förmedlar detaljkunskaper så man nästan baxnar. Hennes kunskaper om skolan verkar vara outtömliga.

Text: Elly Engstedt

Samtliga bilder: Kvinnohistoriska samlingarna, Göteborgs universitetsbibliotek

FAKTARUTA:

1921 får Sveriges kvinnor rätt att rösta och väljas till riksdagen.

Fem kvinnor beslutar sig för att starta en skola för kvinnor så att de kan lära sig att delta i samhällsdebatten.

De fem kvinnorna är författaren Elin Wägner, läkaren Ada Nilsson, läraren Honorine Hermelin, yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren och godsägarinnan Elisabeth Tamm.

På hennes gods Fogelstad gör man om ett par hus till skola och elevbostäder. Skolan var i bruk från 1925 till 1954. Fogelstadgruppen, som kvinnorna kom att kallas, gav också ut en tidning, Tidevarvet, mellan åren 1923 – 1936.

För mer upplysningar om utställningen – kontakta Siv Larsson, Kulturföreningen Fogelstad, tel. 0150-27048.

Barnombudsmannen vill ge barn mer makt

Bilder: Marie-Louise Carlberg

– Jag var nog en plugghästigt typ. Jag var inte blyg utan en tjej som sa vad jag tyckte och tänkte. Lärarna tyckte nog att jag var lite jobbig för jag var inte den som höll tyst i klassen.

Hade du många kompisar?

– Nej, inte så många när jag började skolan. Jag blev lite retad av andra barn i lågstadiet. Men när jag gick i mellanstadiet fick jag flera tjejkompisar.

Vad ville du bli när du var liten?

– Syslöjds lärare. Jag älskade att sy, sticka och virka. Men i skolan var det en SYO-lärare som sa att jag aldrig skulle passa som lärare. Hon sa att jag var för otålig. Men barnombudsman kunde jag i alla fall bli!”

Vi Mänskor har också ställt några frågor till Barnombudsmannen.

På Barnombudsmannens hemsida kan man läsa följande om Lena Nyberg: Lena Nyberg är jurist och har tre söner. När hon var barn tyckte hon om att göra läxor.

Under 1900-talet fick barn i Sverige det mycket bättre än tidigare. Vilka saker tycker du var bäst?

– Det bästa som hänt för barn och unga i Sverige är naturligtvis rätten till utbildning, barna- förbud och FN:s konvention om barnets rättigheter. Barnkonventionen har ändrat synen på barn och ungdomar. De är egna individer med egna rättigheter. Barn har mänskliga rättigheter och får inte diskrimineras. Vi lever inte upp till barnkonventionen i dag men vi är i vart fall på väg åt rätt håll. Barn har bättre förutsättningar i dag att bli respekterade för den de är och få det stöd som de kan behöva, även om det inte är så bra som man skulle önska.

Vad jobbar Barnombudsmannen mest med nu?

– Vi arbetar med frågor som barn och unga själva lyfter fram som vardagsproblem; mobbning, stress, arbetsmiljön i skolan, vårdnadsfrågor, trygghetsfrågor och inflytande. Det är frågor som rör alla våra barn men vi arbetar även med frågor som rör få barn men som är oerhört allvarliga problem för dem såsom våld, sexuella övergrepp och familjer med stora problem.

– Just nu har vi inriktat arbetet med de yngsta barnen. Vi har också i uppdrag att få kommuner, landsting och andra statliga myndigheter att bättre leva upp till FN:s konvention om barns rättigheter. Det innebär att vi försöker nå beslutsfattare på alla nivåer för att lära ut metoder om att arbeta systematiskt med ett barnperspektiv i alla beslut som rör barn.

Om Barnombudsmannen fick bestämma idag vad skulle ni lagstifta om, eller bestämma om, vad gäller barns rättigheter?

– Om jag fick bestämma en dag skulle barns inflytande bli bättre på alla områden som rör dem. Jag skulle göra en ordentlig satsning på elevhälsovården så att man kan möta problemen med psykisk ohälsa och alla problem som kan leda till stress, konflikter hemma, mobbning och olika former av utsatthet. Det finns stora skillnader mellan de barn som har det bra i Sverige och de som lever i olika former av utanförskap.

Är det kunskap eller pengar som saknas i dag när det gäller att förbättra barns villkor?

– Det överskuggande problemet är vuxnas attityder till barns och ungas vardagsproblem. Vi vuxna prioriterar alltid våra egna problem och bryr oss kanske mindre om barnens. Det innebär även att det ibland är brist på både kunskap och pengar för att vi inte har prioriterat deras problem. För att kunna förstå barnens vardag måste vi vuxna ändra våra attityder.

Fakta: I Sverige har alla barn och ungdomar upp till 18 år en egen ombudsman. Ombudsmannen är en kvinna och heter Lena Nyberg. Hon är jurist och ska företräda barns och ungas rättigheter, men aldrig i enskilda ärenden. Barnombudsmannen ska också ska också delta i samhällsdebatten och skapa opinion i barn- och ungdomsfrågor. Barnombudsmannen tillsätts av regeringen för sex år i taget.

Fira ickevåldets 11 september

En av de viktigaste händelserna i mänsklighetens historia inträffade 11 september. Denna dag för 100 år sedan ställde sig muslimen Sheth Habib upp på Imperieteatern i Johannesburg i Sydafrika.

Han vägrade i Guds namn att följa de nya rasistiska passlagarna och uppmanade andra att göra detsamma.

En modig människa vågade sätta sig upp mot överheten. Hindun Gandhi beskriver själv hur han och tusentals andra i Sydafrika följde Habibs föredöme och med kollektivt ickevåld trotsade makten. En kamp började som skulle fälla det brittiska imperiet och till slut också rasismen i Sydafrika.

Många andra som den kristne Martin Luther King och den homosexuella kommunisten Bayard Rustin följde också föredömet att med kollektivt ickevåld och civil olydnad göra motstånd och ändra på den rådande ordningen i kampen för de svartas befrielse i USA.

Muslimen Habibs uppmaning på Imperieteatern 11 september 1906 är väl värd att fira. Även idag kämpar folkrörelser i alla delar av världen vare sig de inspireras av religiös tro eller värderingar på annan grund med ickevåldet som det främsta medlet.

De kan ibland som Nelson Mandela och ANC i Sydafrika bli tvingade att också ta till våld när den rådande ordningens beslutsfattare med våld upprätthåller ett orättvist samhällssystem.

Men för både ANC och alla folkrörelser som kämpar för ett bättre samhälle är den främsta vägen det frivilliga arbete som genomförs av många i vardagen.

När det behövs genom att strejka, ockupera eller på annat sätt med ickevåld motsätta sig

makthavare. Om nödvändigt även när det innebär att ta till civil olydnad som Habib gjorde.

I en tid med växande globala klyftor och miljöförstörelsens hot mot hela mänsklighetens överlevnad är den moderna folkrörelsetradition som Habib startade aktuell också idag.

I alla tider har makthavare sökt stämpla protesterande folkrörelser som brottsliga eller våldsverkare. Gandhi sågs som kriminell och en galen fakir, Mandela som en kommunist och terrorist.

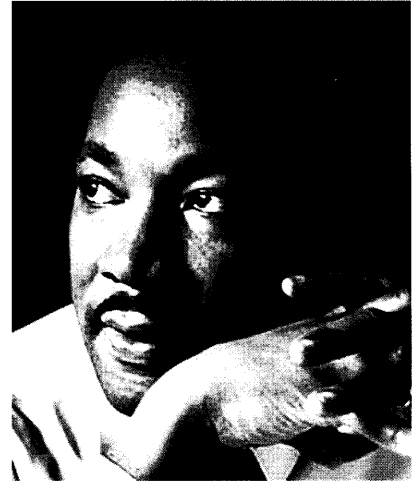
Genom att framställa dem som ifrågasätter den rådande ordningen på ett hotfullt sätt, söker de som har makten att stoppa en förändring.

Icke våldet är i längden mer betydelsefullt än våldet. Lidandet under den USA-inspirerade militärkuppen i Chile 11 september 1973 eller Al-Qaidaattacken på World Trade Center i USA 11 september 2001 kan inte glömmas bort.

Men den konstruktiva insatsen som muslimen Habib stod för måste nu uppmärksammas. Han inspirerade till en kamp för befrielse i alla delar av världen som sparat miljoner människors liv.

Det är dags att nedmontera falska hotbilder och lyfta fram den civila olydnadens och ickevåldets 11 september.

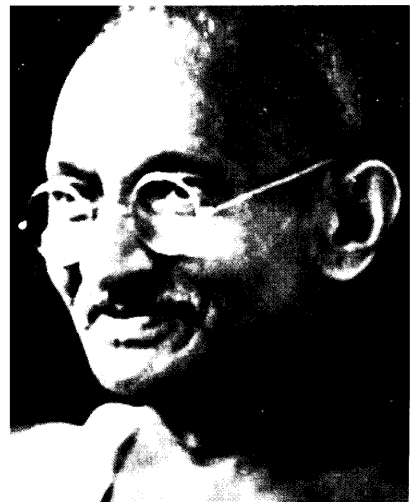
*Tord Björk, aktiv i
Miljöförbundet,
Jordens Vänner*

Martin Luther King

Nelson Mandela

Mahatma Gandhi

Recensioner

Suad Amiry
Sharon och min svärmor
Dagbok från Ramallah
Bokförlaget Tranan

Det hela började med att Suad Amiry blev instängd tillsammans med sin svärmor under en israelisk belägring av Ramallah. De mail hon skrev till sina vänner runt om i världen blev ett sätt att stå ut med den 42 dagar långa belägringen.

Ärligt talat har jag själv inte förrän nu haft en aning om hur dessa belägringar drabbar de som utsätts. Att utan förvarning plötsligt vara instängd, inte en utan tre fyra fem dagar utan möjlighet att skaffa mat eller gas till spisen eller andra nödvändigheter.

Att sedan på femte dagen få två timmars hävt utgångsförbud för att hinna skaffa hem alla förnödenheter för att sedan åter drabbas av utgångsförbud ett okänt antal dagar. Jag kan inte föreställa mig hur vi skulle klara det här.

Suad Amiry är arkitekt. Hon har byggt upp ett center för den palestinska arkitekturens bevarande och har publicerat ett flertal böcker i ämnet. Hon har dessutom haft en roll i de israelisk-palestinska fredsöverläggningarna i början av 90-talet. I boken lyckas

hon balansera mellan det tragiska, det bisarra och det rent komiska.

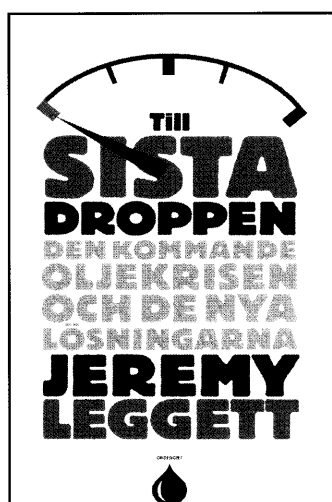
Kanske mest dråplig är historien om Suads hund som skulle vaccineras av en judisk veterinär, som var tvungen att förse hunden med ett Jerusalempass för att kunna ge den vaccin.

Suad som inte själv hade något Jerusalempass insåg genast vilka möjligheter som öppnades och åkte med hunden i baksätet mot Jerusalem. Soldaterna konstaterade genast att varken hon eller bilen hade tillstånd att köra in i Jerusalem, men när Suad presenterade sig som hundens chaufför och visade hundpasset, var det bara att åka vidare in i Jerusalem.

Det som gör den här boken så bra är just den bitande humorn i den levande skildringen av palestinskt vardagsliv under israelisk ockupation.

Sharon och min svärmor har hittills översatts och sålts i 17 länder, även i Israel.

Caroline Runesdotter

Jeremy Leggett
Till sista droppen
Den kommande oljekrisen och de nya lösningarna

Författaren, Jeremy Leggett, är geolog och har själv arbetat inom oljeindustrin, närmare bestämt på Shell. Hans insikter har lett honom inte bara till att överge oljeindustrin för att under ett antal år vara vetenskaplig chef för Greenpeace, han arbetar numera inom ett företag för alternativ energitvinnning.

Leggett visar hur oljebolagen medvetet överskattat oljereservernas storlek. I själva verket är de också väl medvetna om att oljefyndigheterna håller på att sina och att det blir allt dyrare att utvinna olja, eftersom fyndigheterna blir alltmer svåråtkomliga och av allt sämre kvalitet.

Men det är inte det faktum att oljan håller på att ta slut, som oroar Leggett mest, utan de konsekvenser för klimat och livsvillkor på jorden som vårt oförsiktiga användande av fossila bränslen redan lett till.

Orkanen Katrinas skadeverkningar var obetydliga jämfört med det som händer på platser som vi inte kan följa med TV-kameror, försurningen av oceanerna och avmattningen av havsströmmarna.

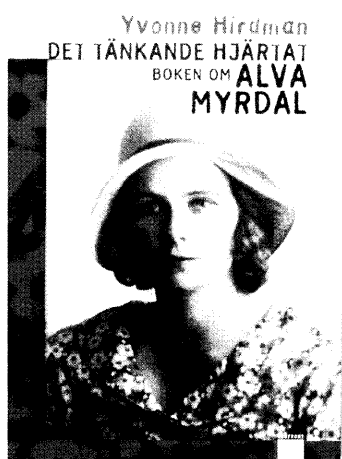
Trots allt, är detta inte en domedagsprofetia. Leggett följer arbetet med att hitta lösningar och konstaterar i efterordet att under den tid boken översatts till svenska har redan en rad viktiga initiativ tagits.

Det är bara att hoppas att initiativen och avsiktsförklaringarna från olika håll övergår till handling.

För oss som inte är beslutsfattare, kan en bra början vara att läsa just *Till sista droppen*, för att åtminstone beväpna sig med goda argument och sakkunskap.

Caroline Runesdotter

Recensioner

Yvonne Hirdman
Det tänkande hjärtat
Boken om Alva Myrdal
Ordfront

Alva Myrdal levde mellan 1902 och 1986. Gunnar Myrdal träffade hon 1919. Från dess och fram till 1976 åstadkom de tillsammans 46 stora pappkartonger med brev, en diger samling som Yvonne Hirdman med stor varsamhet har tagit sig an. Att överhuvudtaget breven arkiverats får vi vara mycket tack-samma för.

Makarna Myrdal har med de efterlämnade breven generöst delat med sig av alla livets sidor, de mer storslagna liksom det vi helst håller helt privat.

Yvonne Hirdmans text leder oss genom breven som refereras citeras och analyseras. Det har inte varit något lätt arbete, berättar hon i förordet.

Att läsa och tyda, välja och välja bort. Det är Hirdmans förtjänst att detta blivit en biografi som både är läsvärd och rykande aktuell.

För kanske är Alva Myrdal åter modern, idag när hemmafrubidrag och pigavdrag står på den politiska dagordningen.

Det Alva arbetade för var en lösning där man gick bort från det patriarkala. I *Kris i Befolkningsfrågan* som Alva och Gunnar Myrdal skrev tillsammans, ges en bild av den nya familjen. I den ”ska hustrun stå vid mannens sida såsom kamrat även i det produktiva arbetet, och barnens rätt till en för deras framtida liv ändamålsenligt fostrande existens skall ånyo vara tryggad”.

Det var en radikalt annorlunda lösning för konflikten mellan förvärvsarbete och barnafostrande där kvinnor inte skulle tillbaka till hemmet, utan hindren för kvinnors förvärvsarbete skulle bort och barnen få tillgång till daghem.

Befolkningsfrågan var Alvas område. Men när det är riksdagsval är det Gunnar och inte Alva som blir invald och det är Gunnar, inte Alva som leder den stora befolkningskommissionen, trots att det är Alva som satt sig in i frågorna.

Men så är det också Alva som skriver så gott som alla hans motio-ner.

”Saklig, visste, mer” konstaterar hon själv i sina minnesanteckningar.

I år är det tjugo år sedan Alva Myrdal gick bort. Vad hade Alva tänkt om hon levte idag? Den frågan fick Yvonne Hirdman av tidskriften *Arbetaren*.

Och vad hade Alva sagt om hemmafrulösningen som återkommit. Eller om de så kallade hushållsnära tjänsterna.

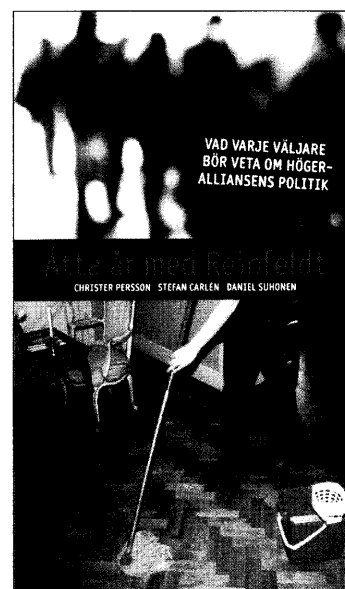
Yvonne Hirdman föreställer sig Alvas reaktion:

”Okunniga bortskämda unga kvinnor! Som kräver eget hembiträde subventionerad av allmänna skattemedel! I detta alltmer smutsiga land där det fattas arbetskraft som håller rent i de offentliga rummen.

Eller arbetskraft som behövs inom den offentliga sektorn. Hur kan man

ens argumentera för att hushållsnära tjänster skapar arbetstillfällen, när arbetstillfällen behövs för det hela. I vården, i skolan, i integrationspolitiken.”

Caroline Runesdotter

Christer Persson, Stefan Carlén, Daniel Suhonen
Atta år med Reinfeldt
Ordfront

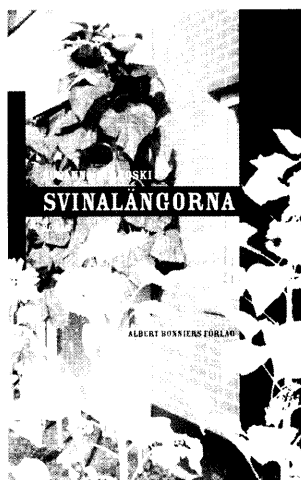
Den här skriften ger namn på den oro som många bär efter regeringsskiftet, men här får vi bakgrunden till och tankarna bakom den svenska modellen.

För trots alla nedskärningar, försämringar och ökade klyftor har den i många stycken bestått, fram tills nu.

Däremot befarar författarna att nedmonteringen kommer att bli så grundlig och effekterna så genomgripande att det i själva verket är en ny samhällsmodell som växer fram – och den hörde vi ingenting om före valet, i alla fall inte ur Reinfeldts mun.

Caroline Runesdotter

Recensioner

Susanna Alakoski *Svinalängorna.*

Albert Bonniers förlag

Det här är en gripande och bra bok om barns utsatthet, skildrat ur ett barns perspektiv. Den berättar rakt upp och ner om en flickas uppväxt hos gravt alkoholiserade föräldrar.

Svinalängorna är den föraktliga benämningen på ett bostadsområde i Ystad. Ett nytt bostadsområde på 1970-talet, dit den finska familjen, som boken handlar om, flyttar.

Familjen består av föräldrar och tre barn. Det är genom flickan, Leena, vi får följa familjens helvete några år. Föräldrarna är alkoholister.

I perioder super de dag och natt och hemmet blir sönderslaget med jämna mellanrum. Stolar och bord ryker och fadern slänger tv:n i golvet med en smäll. Dessutom misshandlar han modern; fläskläpp och

knäckta revben. Barnen är vittnen.

Socialbyrån finns vagt i bakgrunden, gör hembesök, konstaterar att hädanefter har föräldrarna lovat att hålla sig nyktra.

Barnen är utlämnade att klara sig själva bäst de kan. Leena känner stort ansvar för sina syskon och för sin sönderslagna mamma, som dessutom hotar att ta livet av sig.

Tillvaron fylls med skam, ångest och äckel. Vid ett tillfälle blir barnen akut omhändertagna och kommer till en religiös familj.

Barnen längtar hem och efter föräldrarnas inträde i Länkarna får barnen flytta hem. Sedan börjar helvetet igen... Hur överlever Leena sin hemska barndom?

Skolan är en ljuspunkt, en fristad och innebär också att hon får mat. Hon är duktig på att simma och får åka utomlands på ett träningsläger.

Mamman har en rejäl väninna, Helmi. När Leena kommer hem från skolan och ser Helmis cykel utanför känner hon sig lugn.

Men det som är mest betydelsefullt för Leena är hennes två tjejkompisar, som också har det besvärligt hemma med alkoholiserade föräldrar. De kan dela varandras bördor och de behöver

inte skämmas för varandra.

När boken slutar går alla tre i högstadiet. De drömmer om att bli vuxna och flytta hemifrån.

Elly Engstedt

Tina Olby

Vem slår vem

En studie av dagspressens skildring av mäns våld mot kvinnor

Tina Olby har lång erfarenhet av kvinnojour-sarbete och har i sin studie undersökt hur mäns våld mot kvinnor uttrycks i dagspressen. Studien på c:a 50 sidor är både lättläst och tankvärd och har många dråpliga illustrationer.

Hur skriver man och vad lyfter man fram? Tina Olby har systematiskt läst dags- och kvällstidningar under hösten 2005. Hon tar upp och belyser saker man inte tänker på när man bläddrar igenom en tidning, exempelvis uttrycken "familjebråk" eller "lägenhetsbråk".

Det kan förstås som om alla familjemedlemmar ligger på köksgolvet och slåss mot varandra, skriver Tina Olby.

Rubriken säger inte vem som är förövare. Inte heller kvinnoomiss-handel säger vem som gör vad, bara att en kvinna är brottsoffer.

Eller jämför "kvinno-våld" med "polisvåld". Polismåld talar om att en polis har utövat våld, men när det gäller kvinnovåld avser man att kvinnan varit utsatt för brott. Det borde rimligare stå mansvåld, eller som man säger i dag, mäns våld mot kvinnor.

Tina Olby konstaterar att en kvinna indirekt får stå till svars för brott mot henne. "Berusad kvinna misshandlad" kan det till exempel stå; en rubrik som har "skyll-dig-själv" vibrationer. Hur ska då en kvinna vara för att bli erkänd och respekterad som ett brottsoffer?

Tina Olby ger svaret på följande sätt: "Således är den nyktra kvinnan, som är väl påklädd och på väg till sin sjuka mamma med medicin mitt i natten och blir våldtagen av en påverkad och för henne okänd man, ett idealoffer som får allas sympatier!"

Studien kan beställas från motalakvinnojour-@roks.se

Elly Engstedt

Barbro Fridén, medlem i SKV – omgärdad av de starka föregångarna, fortfarande beredd att strida mot "gubbröran".

SKV på bokmässan i Göteborg

– Oj, finns SKV kvar, och Vi Mänkor...?

Inte bara en, utan ganska många av de äldre kvinnliga besökarna på bokmässan blev glatt överraskade. De yngre hade aldrig hört talas om oss, men tog gärna emot och skrattade gott åt SKV:s nya broschyr: "Är du trött på gubbröran?" Och grävde i korgen med diverse gamla rockmärken. De börjar tydligen bli kult.

Senaste numret av Vi Mänkor hade strykande åtgång när vi ropade ut att det var gratis.

Det ger en glädjekick att befinna sig i ett sammanhang där intresse och nyfikenhet för det skrivna ordet finns påtagligt närvarande. Och alla vi utställare får en slev av detta goda. Det är faktiskt rörande, berörande och roligt! Jag tänkte: Det goda folkhemmet lever än.

Innan det kom så långt krävdes dock mycket arbete: att framställa utställning, att framställa broschyr, att utväxla diverse skrifter och telefonsamtal, att sedan kånka dit med alla grejer, att väl där upptäcka det fula golvet och avsaknaden av spotlights i den oss tilldelade hörnan.

Alltså: ännu ett djupt grepp i kassan och skaffa fram det som fattades...

Att SKV och Vi Mänkor kunde tunga plats på bokmässan har vi att tacka "Delegationen för fördelning av statsbidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt".

Majvi Liljegren berättar för mannen hur det var och hur det är.

De anslog 50 000 kronor för detta projekt och förväntar sig en utförlig redovisning. Och vi förväntar oss förstås att vi då ska kunna skriva att deltagandet på bokmässan varit en stor framgång, att vi fått x nya medlemmar och y nya prenumeranter. (Det är det mätbara som räknas vid redovisningar).

Blygsammare tror vi i alla fall att vi genom vår närvaro med fin liten utställning, fina tidskrifter och genom samtalen vi hann föra, efterlämnade ett och annat spår hos besökarna. Vad kan man mer begära?

Vi ser fram emot bokmässan 2007

Text och bild: Erni Friholt

*De japanska gästerna framför Solidaritetsrörelsens Hus.
Med på bilden är även Hermine, Aase, Britta och Agneta från SKV.*

30 japanskor på besök i Stockholm

På Kvinnornas Demokratiska Världsförbund KDV:s möte i Paris hade representanter från Japans kvinnoorganisationer träffat Aase Bang och sökte kontakt igen under sin planering av ett tre dagars besök i Stockholm.

Vi bildade en planeringsgrupp i Stockholm och i samarbete med den svenska reseorganisationen presenterade vi ett program utifrån deras önskemål.

Gruppen bestod av aktiva kvinnoorganisations medlemmar och sympatisörer.

Huvudintresset var jämställdhet och hur vi har nått så långt.

Förmiddagen ägnades åt att presentera Solidaritetshuset, vilket intresserade de japanska kvinnorna mycket.

Aase Bang presenterade vår förening och vår långa historia, Agneta Norberg vår kamp mot kärnvapen. Vi fick också en presentation av deras förenings historia och arbete.

Vi åt tillsammans lunch i Stadshuset före visning av huset. Eftermiddagen fortsatte under ledning av Inger Stark, vänsterpartiets representant i kommunfullmäktige med temat det jämställdhetsarbete som påbörjats under mandatperioden. Det blev en bra diskussion med aktivt deltagande av både svenskor och japanskor.

*Agneta Norberg inledde sitt anförande med en kampsång,
"No more Hiroshima!"*

Detta möte avlöpte två dagar efter valet och det hade blivit borgerlig majoritet i stadshuset. Stämningen var dyster inför förlusten av makten.

Vänsterpartiet hade samregerat med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Vi uppfattade att den japanska gruppen var nöjda med dagen.

Många presenter delades ut till valda personer.

Majlis Fridén

Världen får inte överge sina sjuka barn

**Budskapet från Cristina Tézenas
du Montcel innan hon dog,
62 år gammal**

I oktober 2006 dog Cristina Tézenas du Montcel, 62, i cancer. Liksom **Solange Fernex**. Fransyskorna Cristina och Solange var två av de 1000 kvinnor, nominerade till Nobels fredspris 2005. Liksom **Anna Politkowskaja**, nominerad från Ryssland. Hon blev dock mördad, som bekant, på grund av sitt arbete som grävande journalist.

Cristina dog av samma sjukdom som många av barnen lider under i hennes center **Envol**. Där får de "semester från sjukdomen". "Hos Envol får vi vara barn igen, innan vi återvänder hem eller till sjukhuset, där vi är patienter". Så beskriver barnen själva sin vistelse hos Envol.

Cristina förestod Envol, centret som startades 1994 av hennes numera avlidne man. Det är en unik institution, inte bara för Frankrike utan för hela Europa. Från invigningen 1997 fram till idag hade man där tagit emot 6000 allvarligt sjuka barn mellan 7 – 17 år. Barnen kommer från ett hundratal sjukhus i Frankrike och övriga Europa och får stanna i 12 dagar.

Målet för Envol är att erbjuda barnen en glädje i livet och en möjlighet att få styrka och energi för att bättre kunna bemästra sin situation när de återvänder. Hos Envol får barnen vara som andra barn och göra allt som andra barn får göra: bedriva sport, fiska, rida, simma, spela teater – ja, allt de har glädje av och orkar med.

Cancer och kroniska sjukdomar hos barn är som ett krig där de återkommande slagen måste utkämpas och vinnas gång på gång.

Uppenbart, sa Cristina, är känslor och uppriktiga reaktioner viktigare än intellektuell kapacitet. De är ljuset på vår väg. Världen får inte överge sina sjuka barn!

Nu har Cristina kämpat sitt sista slag. Vi måste hoppas att det finns fler eldsjälar på Envol som kan föra verksamheten för de sjuka barnen vidare.

Erni Friholt

Fredsaktivisten ElsaMaria Bergström

*"... Att komma hit till Greenham Common **

är allt hopp i världen

och Ondskan i Vitögat.

(Den sköna, gröna allmänningen

och den stulna, misshandlade marken

innanför stängslet...)

Våra hjärtan darrar på taggtråden

men sångerna flyger osårbara

kvinnornas skämt nöter ner

cementpelarna –

med sina kroppar stöter de omkull

en övermakt.

Hur många tusen har vallfärdat hit

dessas tre utomhusår!

Kvar i våra kläder sitter en bittersur lukt av rök;

Vi har blivit häxor!...."

År 1984 skrev ElsaMaria Bergström denna dikt. ElsaMaria, fredsaktivisten och centralgestalten i Kvinnor för Fred i Uppsala och Kvinnor i Svart. Nu är hon inte mer. Men hennes minne lever, hon lever i vårt minne.

Ända in i det sista var hon aktiv. Bibbi Steinertz skriver i sina minnesord: "Varannan söndag under vårvintern 2006 samlade ElsaMaria kvinnor och män från olika fredsgrupper hemma hos sig till "bollplank" eller kunskapshöjande samtal som hon ofta valde att kalla våra träffar. Uppgiften var att bygga en grund för ett seminarium om militarism i vår tid, planerat till mars 2007..."

På 60-talet, när vi lärde känna henne, var hon redan aktiv i Knivsta u-grupp! Och om hon hade fått leva hade hon säkert också varit med i Faslane, utanför kärnvapenbasen i Skottland, där just flera av våra fredsaktivistvänner från Ofog blev arresterade.

Kvinnor för fred i USA (Code Pink) skickade just ut ett meddelande där de firar demokraternas seger i kongressvalet och där de uppmanar oss att söka efter någon person vi (efter amerikansk sed) vill särskilt tacka för hennes arbete för fred.

Vill härmed utnämna ElsaMaria till MIN person jag av hela mitt hjärta vill tacka för hennes tid på jorden som hon använde så väl och till så många glädje och efterföljd.

Erni Friholt

** Den amerikanska kärnvapenbasen Greenham Common, 10 mil sydväst om London, ockuperades 1981 av freds-kvinnor från hela världen. Ibland var där 1000 kvinnor, ibland bara en handfull i tältlägren runt basen. Man höll ut i 15 år, varefter basen upplöstes och Greenham Common återbördades till invånarna i Newbury. Belägringen av kärnvapenbasen Faslane pågår för fullt (se Vi människor 2/06) den dag som i dag är.*

Kan vi hjälpa Q-huset i Honduras att överleva??

Som nog många läsare av "Vi Mänskor" kommer ihåg har SKV under 10 års tid hjälpt sina systrar i Honduras att driva ett kvinnohus i huvudstaden Tegucigalpa.

SKV fick SIDA-stöd till fyra projekt under åren 1992-2002. Kvinnohuset drivs av ADP, en ideell organisation bestående av mestadels kvinnor; kraftfulla, beslutsamma och med mycket tålamod.

Kvinnohuset tar emot misshandlade kvinnor och deras barn. De får inte bara ett skyddat boende, man försöker också hjälpa dem att bli en hel människa igen, att få tillbaka sin självkänsla. De får medicinsk och psykologisk hjälp. De som önskar får även juridisk assistans för att kunna separera från den misshandlande mannen och för att få vårdnaden om barnen. För att kunna bli ekonomiskt oberoende erbjuds kvinnorna en kortare yrkesutbildning och många kan sedan försörja sej själva.

ADP hyrde ett stort hus i utkanten av Tegucigalpa, med hemlig adress. Där fanns också ett stort trägarage. Detta inreddes för tillverkning av vackra doftljus och blev en viktig inkomstkälla och även en meningsfull sysselsättning för kvinnorna så länge de bodde kvar på kvinnohuset.

I juni förra året lyckades maken till en av kvinnorna, som tagit sin tillflykt till kvinnohuset, lista ut var det låg. Som hämnd satte han eld på garaget, som brann ner till grunden. Då han sedan kom tillbaka till kvinnohuset och försökte bryta sig in, vågade man inte bo kvar där.

ADP hittade ett ruckel, som de mödosamt restaurerade och gjorde bebodigt under förra hösten. De satte också så smått igång med ljusstillverkningen igen.

Så inträffade en ny tragedi. En av personalen, en kvinna som hade ansvaret för driften av kvinnohuset och som fungerade som självlärd sjuksköterska råkade ut för en trafikolycka. Hon brukade efter arbetet hämtas av sin man på motorcykel. De krockade med en lastbil. Mannen avled omedelbart och hon blev svårt skadad. Hon har nu hämtat sej något, men kan inte arbeta på kvinnohuset längre.

Så inträffar nu i oktober den verkliga katastrofen. Kvinnohuset drabbas av en explosionsartad brand. Emma Mejía, ordförande i ADP, och den som hela tiden varit den drivande kraften, hade vid 22-tiden lämnat kvinnohuset och åkt hem. Någon halvtimme senare står hela huset i brand och alla som sover på övervåningen, tre kvinnor och sex barn, omkommer i lågorna. Endast de som bor på första våningen kunde räddas.

Grundliga undersökningar har visat att det inte rörde sig om ett nytt attentat utan att orsaken var råttor, som gnagt itu elkablar, vilket orsakat kortslutning.

Jag har nu talat med Emma Mejía per tel. några gånger. Det är första gången under de 20 år vi känt varandra, som jag hört henne så nedbruten. Hon säger trots detta att de måste fortsätta att kämpa. Det finns inget alternativ!

De behöver vår hjälp nu!

Varje bidrag är nödvändigt!

SKV:s Postgiro: 50 50 95-0

Märk blanketten:

"Kvinnohuset i Honduras".

Margareta Nordh

Kontakta SKV!

info@svenskakvinnor.nu

Stockholm

Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
tel. 08-640 92 05
skvstockholm@telia.com

Göteborg

Linnégatan 21 B, 413 04 Göteborg
tel. 031-14 40 28
skvgoteborg@telia.com

Orust

Erni Friholt (ordf.)
Stocken 2127, 440 80 Ellös
tel. 0304-51215
ernifriholt@tele2.se

Lund

Bodil Nilsson
Törnsångarevägen 32, 247 35 Södra Sandby
tel. 046-18 99 19
bodil.nilsson@occupther.umu.se

Olofström

Gunnil Bengtsson
Övre Brogatan 43 A, 293 36 Olofström
tel. 054-42 814
gunnil.bengtsson@edu.olofstrom.se

Karlshamn

Sonia Karlsson
Tararpsvägen 110-8, 374 91 Asarum
tel. 0454-32 91 60

Karlstad

Aase Bang
Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad
tel. 054-18 99 61
aase.bang@telia.com

Piteå

Mari-Anne Kristiansen
Strandvägen 5, 941 53 Piteå
tel. 0911-688 51

Örebro

Karna Lindén
Mejramvägen 5, 702 18 Örebro
tel. 019-33 24 05

Umeå

Margareta Henriksson
Biologigränd 38, 907 32 Umeå
tel. 090-19 35 54

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
tel. 08-640 92 05
e-post: skvstockholm@telia.com

Linnégatan 21 B, 413 04 Göteborg
(månd-fre 13-15) tel. 031-14 40 28
e-post: skvgoteborg@telia.com

Postgiro: 50 50 95-0
e-post: info@svenskakvinnor.nu
Hemsida: www.svenskakvinnor.nu

*SKV är partipolitiskt obundet och verkar för ett demokratiskt samhälle
med en ekonomi som inte bygger på profit utan på människors behov,
ett samhälle fritt från alla former av förtryck*

Förbundets målsättning är:

att verka för jämställdhet mellan kvinnor och män
och för ett rättvist samhälle där alla har ett menings-
fullt arbete

att verka för ett samhälle där alla barn är trygga
och har lika värde, oavsett föräldrarnas ekonomis-
ka situation, etniska tillhörighet eller nationalitet

att verka för fred, allt framtidsarbets grundval

att verka för skydd av vår egen och framtida
generationers samhälle

att verka för solidaritet mellan folken, särskilt
solidaritet med kvinnor, som i regel är hårdast
drabbade av förtryck och exploatering

att bekämpa all kommersiell exploatering av
såväl vuxna som barn

SKV har i korthet följande historia:

År 1914 bildades Föreningen Frisinnade Kvinnor
under parollen "Mot krigspsykos, för demokrati och
kvinnans likställighet".

År 1932 utvidgades förbundet så att samar-
bete blev möjligt med alla kvinnor som önskade
en samhällsutveckling i vänsterriktning. Då fick
förbundet sitt nuvarande namn.

År 1946 anslöt sig Svenska Kvinnors
Vänsterförbund till Kvinnornas Demokratiska
Världsförbund, KDV (Women's International
Democratic Federation). KDV har konsultativ
status hos FN:s ekonomiska och sociala råd hos
Unesco. Denna status innebär rätt att yttra sig
vid sammanträden och framlägga egna förslag.

Välkommen som medlem i SKV!

☐ Ja, jag vill gärna bli medlem i SKV
PG: 50 50 95-0

☐ Ja, jag vill gärna prenumerera på Vi Mänkor
Pren: 4 nr/år 150 kronor. PG: 90 24-1

☐ Stöd/gåvoprenumeration – frivilligt bidrag

Namn:

Adress:

Postadress:

SKV
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg

**BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING**
Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan